

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра історії та суспільних дисциплін

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**Можливості для української виборчої системи та представництва
інтересів меншин від 1991 року до теперішнього часу**

Сабо Емілія-Стелла Ференцівна

Студентка IV-го курсу

Спеціальність «Історія»

Освітній рівень: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № _____ / 20__

Науковий керівник:

ДОРЧІ КАРОЛІНА ДЮЛІВНА

старший викладач

Завідувач кафедрою:

ЧОТАРІ Ю. Ю.

**доктор філософії у галузі історії,
кандидат історичних наук, доцент**

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 20__ року

Протокол № _____ / 20__

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра історії та суспільних дисциплін

**Можливості для української виборчої системи та представництва
інтересів меншин від 1991 року до теперішнього часу**

Кваліфікаційна робота

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

САБО ЕМІЛІЯ-СТЕЛЛА ФЕРЕНЦІВНА

Освітня програма: Середня освіта (Історія)

Науковий керівник: **ДОРЧІ КАРОЛІНА ДЮЛІВНА**

старший викладач

Рецензент: **ЧАСАР ІШТВАН СТЕПАНОВИЧ**

старший викладач

Берегове

2022

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Történelem és Társadalomtudományi Tanszék

**Az ukrán választási rendszer és a kisebbségi érdekképviselet lehetőségei
1991-től napjainkig**

Szakdolgozat
Képzési szint: alapképzés

Készítette: Szabó Emília Stella

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Középiskolai oktatás (Történelem)

Témavezető: Darcsi Karolina

Főiskolai tanár

Recenzens:

Császár István

Főiskolai tanár

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	6
1.1. Демократія та демократичний режим	7
1.2. Проблеми демократичної системи	8
1.3. Демократичні вибори.....	9
1.4. Роль засобів масової інформації на виборах	10
1.5. Відносини між більшістю та меншістю	11
1.6. Участь угорців Закарпаття у політиці	13
1.7. Рівні виборів в Україні.....	15
РОЗДІЛ II. ЗАКАРПАТСЬКІ УГОРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНТЕРЕСІВ	17
2.1. КМКС та її партія є членами КМКС УМП	17
2.2. УМДС та його партія – УМДС УМДП	18
РОЗДІЛ III. ЗАКАРПАТСЬКІ УГОРЦІ НА ВИБОРАХ УКРАЇНИ	21
3.1. Парламентські вибори	21
3.2. Місцеві вибори	29
ВИСНОВКИ	39
РЕЗЮМЕ НА УКРАЇНСЬКОМУ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ РЕСУРСІВ І ЛІТЕРАТУРИ	41
ДОДАТКИ.....	44

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
I.FEJEZET. ELMÉLETI KERET.	7
1.1. A demokrácia és a demokratikus rezsim	7
1.2. A demokratikus rendszer problematikája.....	8
1.3. Demokratikus választások.....	9
1.4. A média szerepe választásoknál	10
1.5. A kisebbség és viszonyuk a többséggel	11
1.6. A kárpátaljai magyarság és jelenlétük a politikai életben	13
1.7. Ukrajnai választási szintek	15
II.FEJEZET. KÁRPÁTALJAI MAGYAR ÉRDEKKÉPVISELETI SZERVEZETEK	17
2.1. A KMKSZ és pártja a KMKSZ UMP	17
2.2. Az UMDSZ és pártja az UMDSZ UMDP	18
III. FEJEZET. KÁRPÁTALJAI MAGYAROK AZ UKRAJNAI VÁLASZTÁSOKON	21
3.1. Parlamenti választások	21
3.2. Helyhatósági választások	29
ÖSSZEFOGLALÓ	39
ÖSSZEFOGLALÓ UKRÁN NYELVEN	40
FELHASZBÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM JEGYZÉKE	41
MELLÉKLETEK	44

BEVEZETÉS

A szakdolgozatom témája: Az ukrán választási rendszer és a kisebbségi érdekképviselés lehetőségei 1991-től napjainkig. A témaválasztásom oka, hogy mindig is érdekelt kik és miképpen képviselik a kárpátaljai magyarokat és egyben az érdekeiket.

A motivációm a munka során az volt, hogy alaposabban bele lássak a kárpátaljai magyarok politikai életébe, ezáltal nagyobb betekintést is nyerhessek a kutatás által.

A kutatásom objektuma az Ukrajna választási rendszere, a kutatás tárgya pedig a választásokon való kisebbségi érdekképviselésnek a lehetőségei.

Szakdolgozatom célja, hogy választási évek szerint haladva, egységbe szedjem, hogy a kárpátaljai magyaroknak hogyan sikerült részt venniük és milyen eredményeket tudtak elérni a választások alkalmával.

A kutatás folyamatában sajtó- és dokumentumkutatást végeztem, valamint szakirodalmakat tanulmányoztam. Elsődleges szakirodalmi forrásaim voltak: Fedinec Csilla: *A kárpátaljai magyar kisebbség helyzetének változásai Ukrajnában*, valamint Darcsi Karolina: *Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015)* című munkák.

Az adott téma egy része, már kutatott és feltárt és jelenleg is jelennek meg munkák a témához kapcsolódóan, ám ennek ellenére, kisebbségi szemszögből is fontosnak tartom a téma elemzését és további kutatását.

Több tanulmány is felhasználásra került, azonban ez csak töredéke a felhasznált szakirodalmaknak. A munka során felhasznált források a Felhasznált források és irodalom jegyzékben vannak feltüntetve.

Szakdolgozatomat három fő részre osztottam fel: Az első fejezetben került bemutatásra, hogy milyen választási rendszerek vannak és azon belül melyeket alkalmazzák Ukrajnában, valamint a kisebbségi politikai életet vázolom fel.

A második fejezetben a kárpátaljai kisebbségi érdekképviselési szervezeteket és történetüket mutatom be.

A harmadik fejezet pedig a magyar érdekképviselést mutatja be a választásokon való részvétel és elért eredmények által.

A munka struktúrájában megtalálható a bevezetés, a három fejezet és összefoglalás. 30 oldal szöveg, két térkép és hat diagram, valamint egy kép található a munkában. A felhasznált irodalomlista 32 címegegyeséget tartalmaz.

A dolgozat valós tudományos innovációja abban rejlik, hogy egy egységes képet ad arról, hogy a kisebbségi érdekképviselés, milyen eredményeket tud elérni.

A szakdolgozat megírása előtt, először megvizsgáltam, melyek azok a szakirodalmak és tanulmányok, internetes források, amelyeket fel tudok használni a témával kapcsolatban. Majd pedig ezek alapján elkezdtem kidolgozni a munkám. A témavezetőm segítségével ellenőriztük, hogy a megírt szakdolgozat megfelelően legyen összeállítva.

I.FEJEZET. ELMÉLETI KERET

1.1. A demokrácia és a demokratikus rezsím

A *demokrácia* – egy olyan politikai rendszer (államforma), amelyben az adott nép, úgymond saját maga gyakorolja a hatalmat, de nyilván nem szó szerinti értelemben, hanem a bizonyos közösségnek a tagjai részt vehetnek, bizonyos dolgoknak a meghatározásában, kinyilváníthatják a véleményüket a megválaszolandó kérdésekkel kapcsolatban.

A kezdeti szakaszában a demokrácia, még jelentősen eltérő volt attól, amelyet a mai értelemben ismerünk. Magának a szónak a jelentése az népuralom. Ez abból ered, hogy a görögöknél kezdetben a démosz tagjainak (kereskedők, földművesek) nem voltak politikai jogai. Az irányítás az arisztokrácia kezében volt. Ám a gyarmatosítások megjelenésével a démosz is kezdett megerősödni, ezáltal elkezdtek a jogaikért harcot vívni. Ennek következtében a fő hatalmi szerv a népgyűlés lett. Azonban ekkor még közvetlen demokrácia volt jelen, hiszen a polgárok az államirányításba személyesen kapcsolódtak bele (pl.: a cserépszavazás). Ez a vonása vetíthető ki napjainkra is a demokratikus országokra, hogy a nép, például szavazások által, kinyilváníthatja a véleményét.

Napjainkban a politikai rezsímnek megkülönböztetjük három altípusát: a totalitárius, a demokratikus és az autoritárius. A továbbiakban a demokratikus rezsímmel fogok foglalkozni és a munkámat folytatni.

A demokráciának az egyik alapelve az, hogy megadja a polgárok számára azt a jogot és azt a bizonyos szabadságot, hogy véleményüket kinyilváníthatják adott dolgokkal kapcsolatban. Bár bizonyos országok azt vallják magukról, hogy demokratikusak, viszont az, hogy szavazati joggal rendelkeznek a polgárok, még nem egyenlő azzal, hogy az adott rezsím demokratikus lenne.

A következő alapelve pedig az, hogy folyamatosan megtalálható benne a versengés, amely konfliktusokat hordozhat magával. Maga a demokrácia nem ad korlátlanágot a politikának, hiszen szükség van arra, hogy a hatalmat figyelemmel kísérje és esetleg bizonyos korlátokat is állítson elé.

A fentebb említett közvetlen demokrácia jelentette a nép akaratát, azonban ez már napjainkban nem igazán megvalósítható. Hiszen kimondhatjuk azt, hogy ez lehetetlen, mivel az adott ország állampolgárainak nem megoldható, hogy egy időben egy helyen legyenek. Ennek következtében alakult ki a manapság alkalmazott képviseleti demokrácia. Ennek következtében van szükség képviselőkre. Ami azt jelenti, hogy az állampolgárok választások alkalmával megválaszthatnak az indított személyek közül képviselőket és szavazás által eldől az, hogy ki lesz az a bizonyos képviselő, aki az emberek érdekeit fogja képviselni.

Az antik demokráciától eltérően, a mai modern demokráciában, minden egyes személynek joga van ahhoz, hogy egyéni szabadsággal rendelkezzen (pl.: vallás terén). Ez annyiban különbözik

az antik demokráciától, hogy ott az ember nem úgy volt szabad, mint egyén, hanem mint egy közösségnek a tagjaként. Ez napjainkra úgy változott meg, hogy az emberek, nem csak politikai személyek, hanem egyben úgymond gazdasági lények is, ennek következtében saját maga dönthet arról, hogy milyen közösséghez szeretne tartozni, hiszen nem muszáj abban a közegben maradnia ahová ő született. Ám a mai társadalom már eléggé összetett, mivel egy bizonyos személy, akár több csoporthoz is tartozhat és ezzel együtt több szerepet tölthet be. Példaként említeném meg, hogy ha veszünk egy bizonyos állampolgárt, ő egy adott közösséghez tartozik, a saját családján belül is megvan a maga szerepe, ám ezeken kívül, ha ő úgy akarja, akkor tartozhat még vallási szervezethez is, munkát vállalhat önállóan, vagy akár másnak is dolgozhat. A demokratikus rendszerben sok szerep van, a társadalmat ellenségekre és barátokra oszthatja. ¹

A demokráciának megkülönböztetjük két fajtáját: 1) közvetett (képviseleti)- és 2) közvetlen (részvételi) demokráciát.

- 1) A közvetett (képviseleti) demokrácia jellegzetessége, hogy az adott nép, választások által eldöntheti, hogy az indított jelöltek közül kit szeretne képviselőként látni, ki az akire rábízják, hogy eljárjon az érdekeiknek a képviseletében. A megválasztott képviselő pedig jogot kap arra, hogy döntsön a megválaszolható kérdésekben és helyzetekben, a választások után pedig ő független azoktól akik őt megválasztották. Erre a módszerre azért lett szükség, mert nem kivitelezhető az, hogy minden ember külön-külön egyenként véleményt nyilvánítson, egyszerűbb módja az, ha ők közösen megválasztanak egy személyt, aki majd előjár bizonyos ügyekben. Bár megeshet az a probléma is ebből kifolyólag, hogy a megválasztott képviselő, nem biztos, hogy minden egyes dologban úgy határoz majd, ahogy azt a polgárok szeretnék.
- 2) A közvetlen (részvételi) demokráciának az esetében az emberek maguk, önállóan döntenek. Ez hasonló az antik demokráciánál alkalmazotthoz, amikor összegyűltek az emberek és döntöttek a kérdésekről.

A közvetlen demokráciának két változata van: a népszavazásos-, valamint a gyűléses demokrácia. Kezdetben, amit már említettem az utóbbi volt alkalmazva, tehát a gyűléses demokrácia. De mára ez már nem kivitelezhető, ezért is fontos a népszavazás, hogy az állampolgárok, valamilyen formában véleményt tudjanak nyilvánítani.

1.2. A demokratikus rendszer problematikája

Napjainkban már a demokrácia senki számára nem jelent idegen fogalmat, hiszen szinte alapvetővé vált és ezzel együtt az is, hogy szabadságot, államirányítást, társadalmat stb. értünk alatta.

---

¹ DOMENICO FISICHELLA: A politikatudomány alapvonalai. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.

Maga a szó, hogy demokrácia és demokratikus rendszer, azt foglalja magába, hogy a hatalmat megszerezni választások útján lehet és ezzel együtt átadni is. Ennek következtében alakultak politikai pártok és ők vannak jelen a mindennapi életben is. A választásoknak köszönhetően, bizonyos fokú kötődés figyelhető meg a társadalom, valamint a politikai pártok között.

A politikai pártoknak szükségük van a társadalom támogatására és hogy megnyerjék az ő véleményüket, hiszen nélkülük nem kerülhetnek hatalomra. Emiatt is előfordulhat olyan, hogy a politikusok nem úgy mutatják be a dolgokat az embereknek, ahogy az valójában is történik. A nyilvánosságban arról beszélnek és arra hívják fel a figyelmet, hogy a társadalomnak mire is van szüksége, bemutatják a haza érdekeit és hogy ők ezt képviselik. Azonban a csupa jó dolog bemutatásának és képviselésének más hátulütői is lehetnek, például a hatalomnak a megszerzése vagy az esetleges megtartása.²

Bár a demokrácia által meghatározott idealizált képnek nincs igazán jelentős szerepe. (Pl.: az aktuális vitás kérdéseket együtt oldják meg, hogy javaslatokat tesznek bizonyos dolgokkal kapcsolatban stb.)

1.3. Demokratikus választások

Minden egyes demokratikus ország, az állampolgárai számára biztosítja a szavazati jogot. Ezáltal vehetnek részt a polgárok a politikai élet meghatározásában. A szavazati joggal rendelkezők (akik betöltötték az államilag meghatározott korhatárt), a lakóhelyük által meghatározott körzetekben szavazhatnak.

A választási eljárások, valamint a szavazatoknak a mandátummá alakítására vonatkozó szabályok alkotják magát a választási rendszert. Ez által a választópolgárok kifejezhetik a véleményüket a politikai vezetőkről, hogy támogatják-e őket vagy sem.³

A demokratikus rendszert alkalmazó országokban, az ott élő polgárok, a demokrácia elve szerinti népszavazás által, az emberek a parlamenti választásokon, valamint a helyi önkormányzati választásokon is véleményt nyilváníthatnak.

A választási rendszernek három típusát különböztetjük meg: 1) arányos-, 2) többségi (egyéni)- és 3) vegyes választási rendszert.

- 1) Az arányos választási rendszerben, a szavazók a választókerületekben induló jelöltekre szavazhatnak, valamint pártlistákra (amely területi és országos is lehet). Ebben a formában nem egyénenként indulnak a választásokon, hanem egy politikai párt annyi képviselőt indíthat el a választáson, amennyi a meghatározott hely a parlamentben.

---

² ORMOS MÁRIA: Múlt a jelenben. Kossuth Kiadó, Budapest, 2013.

³ GALLAI SÁNDOR – TÖRÖK GÁBOR (szerk.): Politika és politikatudomány. Aula Kiadó, Budapest, 2003. (393.old.)

- 2) A többségi (egyéni) választási rendszer, már egy régebben létező típus. Ebben a formában a választásokat, választókerületekben hajtják végre. Ebben az esetben a választópolgárok, közvetlenül a képviselőkre szavazhatnak. Minden meghatározott körzetből, egy képviselő juthat be. Ám nem kötelező, hogy az adott választáson induló képviselő tartozzon valamilyen politikai párthoz. Ennek következtében nem csak pártok indíthatják a jelöltjeiket.
- 3) A vegyes választási rendszer, a fentebb említett két változatnak a keveréke. Ez a rendszer, kisebbségek szempontjából előnyösebbnek mondható. A választópolgár, a választáson két szavazólapot kap kézhez. Az egyik szavazólapon az egyéni a jelöltek találhatók, a másik szavazólapon pedig a pártlista található meg. (Ukrajnában jelenleg is ezt a rendszert alkalmazzák).

Azonban fontos megemlíteni, hogy a többségi rendszeren belül is vannak típusok: 1) egyszerű többség-, 2) abszolút többségi rendszer.

- 1) Az egyszerű többséget alkalmazó típusban, a képviselőjelölteknek, a választókerületnek kell a szavazati többségét megszerezni.
- 2) Az abszolút többségi rendszert alkalmazó típusban, pedig a legtöbb esetben a kétfordulós választásokat alkalmazzák.

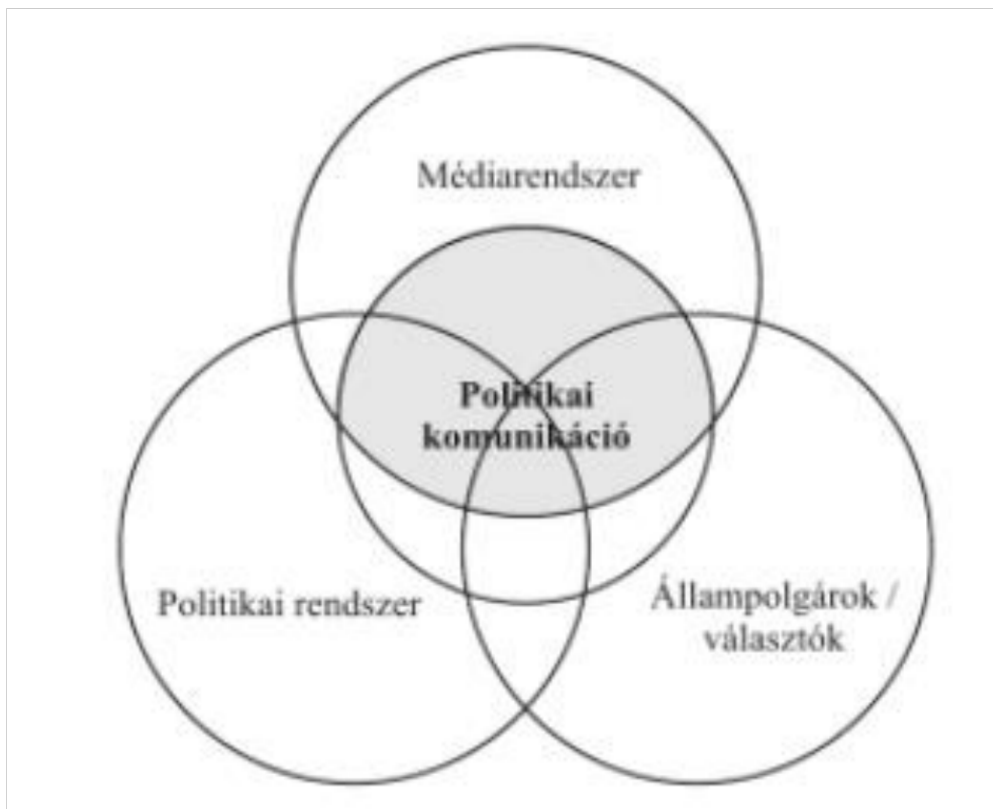
Általánosságban jóval elterjedtebbek az egy fordulós választások, ám a kétfordulós sem ritka. A kétfordulós választási rendszer esetén, ha az induló jelöltek közül, az első fordulón, senki sem szerzi meg a meghatározott többséget, akkor egy második forduló lezajlására kerül sor.⁴

1.4. A média szerepe választásoknál

Napjainkban a média meghatározó része az emberek életének. Szinte mindenki találkozik vele nap mint nap valamilyen formában, legyen szó akár internetről, akár újságokról vagy televízióról. Ennek hatására a médiának a szerepe és jelenléte felerősödött a választásoknál is az elmúlt időszakban. A médiának köszönhetően, rajta keresztül tudnak a politikai pártok úgymond kommunikálni az emberekkel. Ezáltal könnyebben el tudják juttatni a polgárokhoz az ő nézeteiket, hogy miket képviselnek stb. és így az emberek tájékozottabbak lehetnek egy-egy választás előtt. Ez viszonylag jó segítségnek is számíthat, hiszen nagyobb ismeretekkel, könnyebben eldönthetjük, hogy mire tesszük le a voksunkat és kinek adunk bizalmat egy választáson. Azonban a médiát a kampányidőszakban úgynevezett médiatörvénnyel szabályozni szokták.

---

⁴ NAGY LEVENTE: Választás és arányosság - A demokratikus választások arányossági kérdései. Dupress, Debrecen, 2015.

1. ábra. A média, a politika és állampolgárok kötődése

Forrás: MERKOVITY NORBERT: Bevezetés a hagyományos és az új politikai kommunikáció elméletébe. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2012.

1.5. A kisebbség és viszonyuk a többséggel

Kisebbség – általában egy kisebb létszámú csoport, amely különbözik a többségtől, valamilyen módon. Legtöbbször nemzetiségi, etnikai, vallási, nyelvi kisebbségekről beszélünk.⁵

Azonban a kisebbségeknek is több fajtáját különböztetjük meg:

- Nemzetiségi kisebbség - az etnikai kisebbség az alapja, annyi a különbség közöttük, hogy részt akarnak venni a politikai kérdésekben;
- Etnikai kisebbség - az az embercsoport, amely rendelkezik saját történelemmel, kultúrával és nyelvvel, a tagok tudatosan csoportnak tekintik magukat, és a tagok fent akarják továbbra is tartani a sajátosságaikat;
- Vallási kisebbség - azon személyeknek a csoportja, akik az államvallástól eltérő vallási nézeteket vallanak;

⁵ A. GERGELY ANDRÁS – GELSEI GERGŐ – GERGELY VERA – HORVÁTH VERA: Nemzeti és etnikai kisebbségek
 Forrás: http://vmek.oszk.hu/03400/03477/pdf/6_etnikai.pdf
 Letöltés ideje: 2022.02.06.

- Nyelvi kisebbség – azoknak a személyeknek csoportja, akiknek a nyelvhasználata eltér az államnyelvtől, és céljuk hogy a megőrizzék és ápolják továbbra is nyelvüket.⁶

A kisebbségben élők, számukat figyelembe véve, kevesebben vannak, mint az adott állam lakosságának túlnyomó része és emiatt is nincsenek domináns helyzetben. Azonban minden kisebbség sajátosságokkal rendelkezik, pl.: nyelvi, etnikai vagy vallási téren és ezzel együtt azt, hogy ezeket a sajátosságokat meg akarják őrizni, a saját kultúrájukat és hagyományait ápolni.⁷

Ahhoz, hogy egy nép kisebbséggé váljon, több tényező is hozzájárulhat. Például ilyen ok lehet egy háború, hogy az embereknek el kell menekülniük a lakóhelyükről vagy esetleg az országok határainak a változásai is hozzájárulhatnak.

A kisebbségek, helyzetükből adódóan, az államon belül együtt él a többséggel. Az a közös vonásuk, hogy az állampolgárságuk azonos, azonban a nemzetiségük az már különböző. Egy állam, a saját kisebbségeihez többféle módon viszonyulhat és adhat neki könnyítő körülményeket:

1. plusz jogok – ide akár beletartozhat az is, hogy autonómiát kapjanak;
2. identitás/állampolgárság – a kisebbség rendelkezhet saját identitással, mivel eltérő nemzetiségű, ettől függetlenül az adott államtól megkapja az állampolgárságot;
3. többségi nemzet forma – ez azt jelenti, hogy az adott állam a saját kisebbségét asszimilálni próbálja. Az állam szempontjából nézve ez jól is alakulhat, hiszen ahogy telnek az évek, a kisebbségeknek lassacskán elvesznek a sajátosságaik és értékeik, alkalmazkodnak egy másik kultúrához, mely által idővel az válik természetessé. Ha pedig az államnyelv is kötelezővé válik, idővel a kisebbségi nyelvek is teljes mértékben háttérbe kerülnek. Ilyen forma alkalmazása következtében előfordulhat a diszkrimináció is egyes esetekben, például ha egy munkahelyen nem akarnak valakit alkalmazni amiatt, hogy neki más a nemzetisége.⁸

Ám fontos dolog az, hogy az adott kisebbségnek a tagjai tisztában legyenek azzal a ténnyel, hogy ők különböznek a többségi nemzettől bizonyos értelemben, de fordított esetben sem kell, hogy ez másképp legyen, hiszen fontos az, hogy a többség is tudatában legyen annak, hogy az államon belül élnek kisebbségek és hogy azok miben is különböznek tőlük.

A többség és kisebbség viszonya változó, nem feltétlenül rossz, bár vannak olyan esetek, hogy adódnak konfliktusok, akár gazdasági-, akár hatalmi egyenlőtlenségek tekintetében is. Azonban a gazdaság és a politika erősen kapcsolódik egymáshoz. A hatalmi egyenlőtlenségeknek az is része lehet, hogy az egy területen élő, ám különböző népcsoportok, nem azonos jogokkal rendelkeznek

---

⁶ DR. TÓTH MIHÁLY: Nemzeti kisebbségek nemzetközi és ukrajnai jogvédelme. Intermix Kiadó, Ungvár, 2004. (9.old.)

⁷ GYŐRI SZABÓ RÓBERT: Kisebbség, autonómia, regionalizmus. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.

⁸ ANTHONY GIDDENS: Szociológia. Második kiadás, Osiris Kiadó, Budapest, 2008.

vagy akár a rossz gazdasági helyzet miatt is alakulhatnak ki konfliktusok és nézeteltérések. Valamint adódhat akár kulturális vagy vallási különbségek miatt is.

Azonban ezek a problémák és konfliktusok nagyobb részt orvosolhatóak, ám ehhez szükség van ahhoz is, hogy a többség és kisebbség egymással szemben toleráns legyen. Ehhez szükség még a biztosított háttér is, hogy az adott államban a gazdasági helyzet is megfelelő legyen, a demokratikus rendszer az elveinek megfelelően működjön és hogy minden népcsoport a saját érdekeit és értékeit képviselni tudja.

1.6. A kárpátaljai magyarság és jelenlétük a politikai életben

Kárpátalja, Ukrajna dél-nyugati közigazgatási egysége (megyéje), a maga 12 800 km² területével. A megye területe, határváltozásoknak köszönhetően sok ország kötelékébe tartozott már az évek folyamata alatt. Ha csak a XX. századot vesszük magunk elé a terület tartozott az Osztrák-Magyar Monarchiához, Csehszlovákiához, Magyarországhoz, Szovjetunióhoz és jelenleg Ukrajna kötelékében található. A folyamatos változások és államok váltakozásának a következtében, az itt élőknek mindig alkalmazkodniuk kellett egy másik kultúrához, nyelvhez és állam-, valamint közigazgatáshoz. A határváltozásoknak a következtében elkerülhetetlen az, hogy ne alakuljanak ki kisebbségek.

A legutóbbi népszámlálás alapján, mely 2001-ben volt (az egyetlen népszámlálás Ukrajna fennállása óta), a terület 1 millió 250 ezernél is több lakossal rendelkezik. A terület népességének a 80,5%-át teszik ki az ukrán nemzetiségűek, a magyarság pedig Kárpátalja összlakosságának a 12%-át. A magyarság nagy része az ukrán-magyar határ mente körül él. Ám nem csak magyar kisebbség található a területen, hanem román, (cseh)szlovák, német és orosz.⁹

Ha megfigyeljük akár Csehszlovákia fennállásának időszakát, akár a szovjet rendszert, azt a konzekvenciát vonhatjuk le, hogy egyik államalakulat idején sem tudta a magyarság, mint kisebbség, érvényesíteni a jogait és akaratát, hiszen nem vették figyelembe sem az emberi-, sem a nemzetiségi jogokat. Aztán a következő hatalmas problémákat okozó tényező a II. világháború volt, melynek következtében sokan életüket vesztették, elmenekültek. A településekre pedig elkezdtek ukránokat és oroszokat betelepíteni.

A meghatározó folyamatoknak a következtében, a magyar kultúra háttérbe került és elvesztette a meghatározó szerepét. A világháború után a Szovjet Szocialista szerződés értelmében, a területet az SZSzk Kárpátontúli közigazgatási egységévé szervezték. Ez 1991-ig volt érvényben, amikor is kikiáltják Ukrajna függetlenségét.

---

⁹ KOVÁLY KATALIN - ERŐSS ÁGNES – FERENC VIKTÓRIA – TÁTRAI PATRIK: Kárpátaljáról dióhélyban (11-14.o.) *In.* FERENC VIKTÓRIA – KOVÁLY KATALIN (szerk.): Kárpátalja mozgásban: társadalmi változások és interetnikus viszonyok az Euromajdan után. Budapest, 2020.

Kárpátalján a magyarok, az ukránok után, a második legnagyobb létszámú közösség, nemzetközösség. 1910-ben (a kárpátaljai összlakosság) 30,7%-a, 1921-ben 18,1%, 1930-ban 15,9%, 1941-ben 27,4%, 1946-ban 17,4%, 1959-ben 15,9%, 1970-ben 14,4%, 1979-ben 13,7%, 1989-ben 12,5%, 1993-ban 12,5%, 2001-ben pedig 12,1%.¹⁰

A kárpátaljai magyarság, kisebbségi helyzetük révén, lehetőségeikhez mérten próbálják érvényesíteni önmagukat, valamint érdekeiket képviselni, megőrizve a kultúrájukat, hagyományait és legfőképp a magyarságukat.

A magyarság a politikai életben is jelen van lehetőségeikhez mérten, bármely időszakot nézzük. 1956-ban az SZKP¹¹ XX. kongresszusa után, kisebb engedmények figyelhetők már meg a magyar ügyekkel kapcsolatban. 1967 – a Forrás Stúdió megalakulásának az éve, mely a magyar kisebbségnek az ügyeiben szerkesztett politikai beadványokat. 1989 – megalakul a magyarság első érdekvédelmi szervezete, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség.

A rendszerváltást követően 1994-ig, többségi választási rendszer volt érvényben Ukrajnában. 1998 – 2002 között a vegyes választási rendszer volt alkalmazva. A többségi- és vegyes választási rendszerben a nemzetiségi viszonyokat jobban figyelembe vették, mely megfigyelhető volt a választási körzetek kialakítása során. A magyarság több figyelmet kapott, így magyar többségű egyéni választóköri kialakítására is sor került, melynek eredményeképpen a magyarság képviselthette magát a parlamentben.

2004-ben pedig bevezették az arányos választási rendszert. Ennek megfelelően a 2006, valamint a 2007-ben lezajlott választások is arányos rendszert alkalmazva mentek végbe. 2012-ben ismét visszatértek a vegyes választási rendszerhez, melynek értelmében a 2014-es és 2019-es választások is ezen rendszer alapján zajlottak le.

A 2009-es év végéig, Ukrajna Igazságügyi Minisztériuma 173 politikai pártot és 2 910 társadalmi szervezetet tartott számon.¹² Ezek közül magyar párt a KMKSZ UMP¹³ és az UMDSZ UMDP¹⁴ volt, melyek 2005-ben kerültek bejegyzésre, hiszen Ukrajnában a választási törvények módosítására került sor, melynek következtében az új választási törvény azt írja elő, hogy jelöltállítás a választások idejére csakis pártok számára lehetséges az elkövetkezendő választások alkalmával.

---

¹⁰ FEDINEC CSILLA: A kárpátaljai magyar kisebbség helyzetének változásai Ukrajnában
Forrás: http://adatbank.transindex.ro/regio/kisebbssegkutatas/pdf/VI_fej_05_Fedinec.pdf
Letöltés ideje: 2022.02.07.

¹¹ Szovjetunió Kommunista Pártja

¹² FEDINEC CSILLA – VEHES MIKOLA (főszerk.): Kárpátalja 1919–2009 történelem, politika, kultúra. Az ukrajnai pártrendszer jellemzése (Osztapec Jurij). Argumentum, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, 2010. (448-449.o.)

¹³ (Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség) Ukrajnai Magyar Párt

¹⁴ (Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség) Ukrajnai Magyar Demokrata Párt

1.7. Ukrajnai választási szintek

Szerkezetileg, az ukrán közigazgatás a függetlenség elnyerése után négy szintre volt felosztható: megyei-, nemzeti-, járási- és helyi szintekre. A legfelső szinten Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa található, a második szinten találhatóak a megyék (ezen a szinten belül találjuk még a Megyei Tanácsokat, választott testületként).

A megyék járásokra oszlanak fel, ez jelenti a harmadik szintet (itt a Járási Tanácsokat választanak), ám ezen a szinten találhatóak még a megyei alárendeltségű városok, vagyis a járási jogú városok (közvetlenül a megye alá tartoznak, azonban kiválnak a járásból.) A legalsó szinten, pedig a települések és a városok találhatóak, melyekben önkormányzatok működnek és ezzel együtt képezi a járásoknak a részét.¹⁵

A legalsó szinten kívül, a többi, vagyis felsőbb szinteken megtalálhatjuk még a kinevezett adminisztrációkat, ezek irányítják a végrehajtást. Ám a regionális irányító központnak a megyei szint számít. Itt születik döntés olyan kérdésekről, mint költségvetés, járásoknak az ügyei stb.

Az alapszintek irányításával a járási szint rendelkezik, itt a településeknek a költségvetéséről határoznak, valamint magának a járásnak a költségvetéséről. Azonban ennek a szintnek az irányítása alá tartozik még az egészségügy, az oktatásügy is. A járások alatt találhatóak még még a helyi önkormányzatok. Azonban ezen a szinten pénzeszköz és döntési hatáskör nem igazán van.¹⁶

Ukrajnában 2014-ben közigazgatási reformot kezdeményeztek (decentralizáció), amelynek távlati terve 2015-ben került kidolgozásra (Kárpátaljai Megyei Tanács Várostervezési és Regionális Igazgatóság, Kárpátaljai Városok Szövetsége és a Megyei Reformok Irodája közösen dolgozta ki.

A Kárpátaljai Megyei Tanács, 2019. szeptember 26-án elfogadta a tervet, ami alapján 60 kistérség létrehozását tervezték. Ám az Ukrán Miniszteri Kabinet javasolta, hogy ezt a számot 52-re csökkentsék. Végül az Ukrán Miniszteri Kabinet 2020. május 13-án kiadott rendelete értelmében 64 kistérség került kialakításra.

Kárpátalja területén a következő kistérségek jöttek létre:

- Ungvári járás: Csapi-, Nagydobronyi-, Szürtei-, Homoki-, Ungvári-, Baranyai-, Szerednyei-, Felsődomonyai-, Perecsenyi-, Turjaremetei-, Bercsényifalva-Kisbereznai-, Nagybereznai-, Csontos-, Fenyvesvölgyi kistérségek.
- Munkácsi járás: Nagylucskai-, Gorondi-, Munkácsi-, Felsőkerepeci-, Iványi-, Kölcsenyi-, Beregszentmiklósi-, Polenai-, Szolyvai-, Hársfalvai-, Volóci-, Szarvasházai-, Alsóvereckei kistérségek.

---

¹⁵ Kisebbségi szemle 2016/2.

DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában (108.p.)

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_folyoiratok/kisebbségi_szemle/2016_02/ks201602_07darcsi.pdf

Letöltés ideje: 2022.02.08.

¹⁶ Uo.

- Beregszászi járás: Bátyúi-, Mezőkaszonyi-, Nagybéányi-, Nagyberegi-, Beregszászi-, Nagyszőlősi-, Beregkövesdi-, Tiszapéterfalvai-, Nagyszőlősi-, Királyháza kistérség.
- Huszti járás: Alsókaraszlói-, Bilkei-, Huszti-, Viski-, Kövesligeti-, Herincsei-, Ilosvai-, Dolhai-, Kereckei-, Alsókalocsai-, Ökörmezői-, Fülöpfalvai-, Alsószinevéri kistérség.
- Técsői járás: Bustyházai-, Técsői-, Bedőházai-, Taracközi-, Aknaszlatinai-, Irhóci-, Uglyai-, Nyéresházai-, Dombói-, Királymezői kistérség.
- Rahói járás: Nagybocksói-, Rahói-, Tiszabogdányi-, Kőrösmezei kistérség.¹⁷

A járásokkal kapcsolatban a Legfelső Tanács 2020. július 17-én elfogadott határozatában megszüntették az addig érvényben lévő 13 járást Kárpátalján, amely után 6 járást hoztak létre, amelyek a következők: Beregszászi-, Huszti-, Munkácsi-, Rahói, Técsői- és Ungvári járás.¹⁸

„A decentralizáció legfontosabb célja az volt, hogy az államnak a központi befolyásoló szerepe csökkenjen, a helyi önkormányzatokat nagyobb hatáskörökkel ruházza fel, a kistérségek életét befolyásoló döntéseket helyben hozzák meg. Ehhez arra volt szükség, hogy életképes közösségek jöjjenek létre, melyek saját erőből képesek fenntartani működésüket.”¹⁹

---

¹⁷ MOLNÁR D. ISTVÁN: A közigazgatási térfelosztás változásai a mai Kárpátalja területén. (28.o.) *In.* Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

¹⁸ Uo. (29.o.)

¹⁹ MOLNÁR D. ISTVÁN: A közigazgatási térfelosztás változásai a mai Kárpátalja területén. (32.o.) *In.* Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

II.FEJEZET. KÁRPÁTALJAI MAGYAR ÉRDEKKÉPVISELETI SZERVEZETEK

2.1. A KMKSZ és pártja a KMKSZ UMP

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, Ungváron alakult meg, 1989. február 26-án. A KMKSZ egy nemzetiségi társadalmi szervezet, ami a Kárpátaljai magyarok érdekeit védi (politikai, szociális, kulturális) és ez a legfőbb feladata is egyben.²⁰

A megalakuláshoz szükség volt, hogy megválasszák a vezetőséget. Erre az eseményre 1989. március 19-én esett sor, a Beregszászban lezajlott Választmányi ülésen, amikor megszavazták a Szövetség elnökségét.

A teljes megalakulás befejezéséhez még szükség volt arra, hogy a hatóságok is elismerjék a szervezetet és egy Alapszabály megteremtése. Ez végül sikerült, aminek eredményeképpen 1989. júniusában a hivatalos bejegyzés megtörtént. Az első elnöke Fodó Sándor lett.

„A kárpátaljai magyarság egyéni és kollektív jogainak érvényesítése érdekében javaslatokat dolgoz ki az állami szervek felé. Képviselőjelölteket állít, választási kampányt folytat, szószólókat és tanácsadókat delegál az állami és önkormányzati szervekbe. Szorgalmazza a magyar nyelvhasználatának a törvényes keretek közti kiterjesztését a társadalmi lét valamennyi területére. Elősegíti kulturális értékeink megőrzését, hagyományaink ápolását. Gondoskodik nemzeti ünnepeink, történelmi évfordulóink méltatásáról.”²¹

A Szervezet elnöke 2014-től, dr. Brenzovics László.

A választásokon való részvétel biztosítása érdekében saját pártot alapított, amely 2005. februárjában került hivatalos bejegyzésre, Ukrajna Igazságügyi Minisztériuma által, „KMKSZ” Ukrajnai Magyar Párt néven. Az ukrajnai pártok közül elsőként vették fel a Kereszténydemokrata Internacionáléba²².

A szervezetbe való felvételét, 2017-ben kezdeményezte a KMKSZ UMP. A pártot Brenzovics László képviselte, a „KMKSZ” – UMP elnöke, a Budapesten tartott Kereszténydemokrata Internacionálé konferenciáján.²³

A KMKSZ-nek meghatározott programja van, amelyhez az alábbi pontok tartoznak:

---

²⁰ BAYERNÉ SIPOS MÓNKA: A kárpátaljai magyar kisebbség autonómia törekvései. Pécs, 2014. (89-90.o.)

²¹ Bemutató

Forrás: <https://kmksz.com.ua/magunkrol/>

Letöltés ideje: 2022. 02. 10.

²² Keresztény elven alapuló szervezet, mely politikai alapjának tekinti az emberi méltóságot

²³ A CDI teljes jogú tagja lett a „KMKSZ” – UMP

Forrás: <https://kmksz.com.ua/2018/02/23/cdi-teljes-jogu-tagja-lett-kmksz-ump/>

Letöltés ideje: 2022. 02. 10.

- a szövetség alapvető feladata – a kárpátaljai magyarságnak az érdekképviseleti védelme, valamint az alapszervezeti hálózatának a kiépítése. Kapcsolatok teremtése más politikai és kulturális szervezetekkel. Véleménynyilvánítás és a szervezet törekvéseinek bemutatása a nemzetközi fórumokon keresztül;
- politikai élet – a szervezet támogatja a demokratizálódás kiépítését, valamint egyik követelése közé tartozik a nemzetiségi öngazgatásnak a megteremtése;
- kultúra – a szervezet célja egy magyar kulturális intézményrendszernek a létrehozása (oktatási és művelődési intézményhálózattal együtt). Támogatja a magyar óvoda-, valamint iskolahálózatot. Oktatási kérdések terén a KMPSZ²⁴-szel együttműködik és támogatja annak tevékenységét. Támogatja a magyar könyvkiadást, magyar nyelvű médiát, melyek elősegítik a magyar nyelv megőrzésének lehetőségét. Kapcsolatteremtés az egyházzal. Az ifjúság támogatása, hogy a megfelelő tudással a magyarságot tudják majd támogatni és képviselni;
- gazdaság – jogi háttér biztosítása a magántulajdonhoz, vállalkozásokat támogató gazdaságpolitika, a mezőgazdaság helyreállítása (föld privatizáció);
- szociálpolitika – elsődleges cél a családvédelem. A gyermekvállalás támogatása. A létminimum garantálására való törekvés.
- egészségügy és ökológia – az egészségügy megfelelő működésének támogatása jogi és gazdasági háttérből, az egészségügy és ökológia egységes alapokon nyugvó elveinek megteremtése (pl.: környezetbarát technológiák támogatása). Ökológia szempontból hangsúlyfektetés az energiatakarékosságra, a hulladék újrafeldolgozásra stb.²⁵

2.2. Az UMDSZ és pártja az UMDSZ UMDP

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség alakuló ülésére 1991. október 5-én esett sor. Az eseményen részt vett a KMKSZ és az LMKSZ²⁶, valamint a Magyarok Kijevi Egyesületének tagjai is.²⁷ A kezdeményezője Fodó Sándor volt és a szervezet első elnöke is az ő személyében valósult meg. Kezdetben a szervezetnek inkább csak jogi és szimbolikus súlya volt.

Az UMDSZ, a pártját az Ukrajnai Magyar Demokrata Pártot 2005-ben hozta létre. Majd 2005. márciusában Ukrajna Igazságügyi Minisztériuma is bejegyezte. Az UMDSZ szintén azért tette le

²⁴ Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség

²⁵ KMKSZ – Program

Forrás: <https://kmksz.com.ua/alapszabaly/program/>

Letöltés ideje: 2022. 02. 14.

²⁶ Lembergi Magyar Kulturális Szövetség

²⁷ BAYERNÉ SIPOS MÓNKA: A kárpátaljai magyar kisebbség autonómia törekvései. Pécs, 2014. (108.o.)

voksát a pártalapítás mellett, hiszen Ukrajnában a választási törvények módosítására került sor, melynek következtében az új választási törvény azt írja elő, hogy jelöltállítást a választások idejére csakis pártok számára lehetséges az elkövetkezendő választások alkalmával (legközelebbi választás a 2006-ban lezajlott választás volt).²⁸

A pártnak meghatározott programja van, amelybe többek között beletartozik:

- a párt alapelvei – az Ukrajnában élő magyaroknak az érdekképviselése, az ukrajnai társadalom általános demokratizálása, a gazdaság és a közigazgatás modernizálása, kulturális autonómiának a megteremtése;
- a stratégiai feladatoknak a meghatározása – kulturális autonómia, a szervezet teljes jogú tagja legyen a politikai életnek, együttműködés lehetőségének a megteremtése;
- a gazdaságpolitika – a versenyképesség növelése a vállalkozói réteg számára, továbbá fejlesztési programoknak a támogatása, infrastrukturális fejlesztés a magyarok által lakott területeken, az életminőség javítása a lakosság számára;
- települési önkormányzatok létrehozása és működtetése;
- környezetvédelem és azzal kapcsolatos intézkedések;
- oktatás politika – intézkedések az óvodai oktatás, felsőfokú oktatás, valamint a tudomány és kutatás terén;
- művelődéspolitikai – támogatja egyesületek, alapítványok, valamint közművelődési társaságoknak a létrehozását;
- kommunikációs politika – hiteles tömegtájékoztatás a rendelkezésre álló fórumokon keresztül;
- viszony az egyházhoz – kapcsolat teremtése és együttműködés a történelmi egyházakkal;
- sportpolitika – a tömegsportmozgalomnak a támogatása és hogy mindenki számára elérhető legyen a testedzés élménye;
- szociálpolitika – elsődleges cél a családvédelem, valamint az egyenlőség biztosítása;
- családpolitika – biztosítani a magyar családoknak a megmaradását, valamint a növekedésüket (számbelileg). A gyermekvállalás fontosságának a kiemelése;
- egészségügy – az egészségügyben való ellátás modernizálása, hátrányos helyzetben élők gyógyszerellátásának a biztosítása, kórházak létesítése;

---

²⁸ DUPKA GYÖRGY – ZUBÁNICS LÁSZLÓ: Magyarok a kárpátaljai helyi önkormányzatokban és a végrehajtó hatalomban
Forrás: <https://www.umsz.com.ua/cikkek/umdp/magyarok-a-karpataljai-helyi-onkormanyzatokban-es-a-vegrehajto-hatalomban>

Letöltés ideje: 2022. 02. 10.

- intézményi kapcsolatok – együttműködés ukrán és más külföldi szervezetekkel egyaránt;²⁹

---

²⁹ UMDSZ – A PÁRT PROGRAMJA

Forrás: <https://umdp.info/hu/umdsz-programja/>

Letöltés ideje: 2022. 02. 14.

III. FEJEZET. KÁRPÁTALJAI MAGYAROK AZ UKRAJNAI VÁLASZTÁSOKON

3.1. Parlamenti választások

A független Ukrajnában eddig kilenc alkalommal tartottak parlamenti választásokat, több választási rendszert is bevezetve, kipróbálva. Többségi választási rendszert alkalmaztak 1990, 1994-ben, vegyes választási rendszert 1998, 2002, 2012, 2014 és 2019-ben, az arányos választási rendszert 2006-ban és a 2007-es előrehozott parlamenti választásokkor volt alkalmazva.

Ezekon a választásokon, a kárpátaljai magyarok is próbálták képviselni magukat és érdekeiket bekapcsolódva a mandátumokért folytatott küzdelembe.

1990

Ezen évi választás során 11 egyéni választókerület került kialakításra Kárpátalján, amelyen belül egy magyar többségűt is létrehoztak. (Beregszászi járás, Beregszász városa, Munkácsi-, Ungvári járás magyarok által lakott települései).

A kialakított magyar körzetben, a Nagybaktai Mezőgazdasági Kutatóintézet igazgatója, Sepa Vaszil nyerte meg. Csatlakozott az Ukrajna Népi Mozgalma (RUH) csoportjához, ám képviselői szerepét betöltött idő alatt, nem képviselte a magyarok érdekeit.³⁰

1994

Március 27. és április 10. az 1994-es parlamenti választások két fordulójának a dátuma. Ezen alkalomkor a többségi választási elvet alkalmazták. Úgy alakították ki az egyéni körzeteket, amennyi hely volt a parlamentben. Egy képviselő kerülhetett be minden meghatározott körzetből.

A nemzetiségi arányok figyelembe voltak véve, melynek eredményeképpen magyar körzet kialakítására is sor kerülhetett. 28 politikai párt állított ki jelölteket. Egyedüli magyar képviselő Tóth Mihály volt, ő azonban pártonkívüli volt.³¹ Azon szervezetek jelölték őt, amelyek a KMKSZ-ből váltak ki.

1998

---

³⁰ DARCSI KAROLINA: Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015). Parlamenti választások – 1990-1998. (667.o.) In. Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

³¹ FEDINEC CSILLA – SZEREDA VIKTÓRIA (szerk.): Ukrajna színeváltozása 1991 – 2008. Politikai, gazdasági, kulturális és nemzetiségi attitűdök. Kaligram Kiadó, Pozsony, 2009. (120.o.)

Ezen évi választás alkalmával, az országban a vegyes választási rendszerre való áttérés ment végbe. A választáson a képviselőknek az egyik felét egyéni körzetekből, a másik felét pedig pártlistákon választották meg.

A magyar képviselőjelöltek közül, Kovács Miklós, a KMKSZ akkori elnöke nyert. Ám a parlamenti elnököt a széttagolt parlament nem tudta megválasztani. Az Alkotmánybíróság 1998. december 3-i határozata változtatott a helyzeten. Alátámasztotta parlamenti csoport alakítását azon képviselők számára, akik párton kívüliek voltak, valamint azon pártok számára, amelyek bejutottak a törvényhozásba, parlamenti frakció megalakítására kaptak lehetőséget.³²

2002

„A 2002-es választásokra ismét módosították a választási törvényt. A nemzeti kisebbségekre nézve negatívan hatott, hogy a módosítás során kikerült a törvényből az a tétel, mely az etnikai választási körzetek kialakítását korábban előírta, valamint az a tétel, amely engedélyezte a szavazólapok nemzetiségi nyelvekre történő fordítását.”³³

A választás vegyes választási rendszer szerint zajlott le. Ezen a választáson indult Gajdos István, az USZDP(e)³⁴ beregszászi elnöke, akit az UMDSZ is támogatott. A KMKSZ által támogatott jelölt, pedig Kovács Miklós volt.

Ezen választások alkalmával rengeteg csalás, valamint visszaélés lett dokumentálva. Azonban Kovács Miklós képviselőjelölt esélyeit az is rontotta, hogy még egy, ugyanezen nevű jelölt is indult. Ennek következtében sok szavazat elveszett, ám a körzetben mégis sikerült megnyernie a választást, bár győztesnek nem őt hirdették ki.

A mandátumot végezetül Gajdos István szerezte meg, aki képviselősége alatt, a 2004-es államfőválasztásnak az idején, átkerült a Szocialista Párt frakciójába. Ez az ügy, eljutott a strasbourgi emberi bíróságig, ami hat évvel később, végül Kovács Miklósnak adott igazat.³⁵

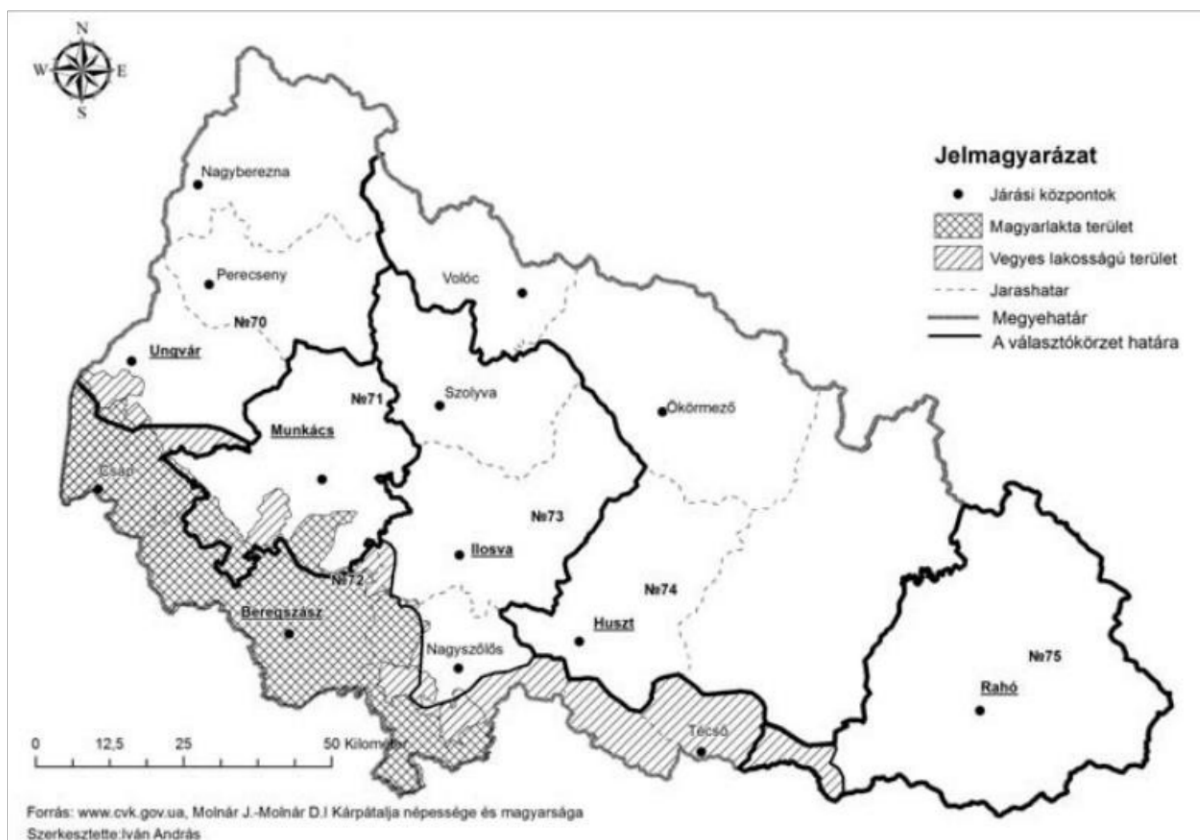
---

³² Kárpátalja (Kárpátontúli terület) a mai Ukrajnában. OSZTAPEC JURIJ: Politikai folyamatok Kárpátalján (1991-2009). Második szakasz: 1997-2002. (382.o.) In. FEDINEC CSILLA – VEHES MIKOLA (főszerk.): Kárpátalja 1919 – 2009. Történelem, politika, kultúra. Argumentum, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, 2010.

³³ DARCSI KAROLINA: Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015). Parlamenti választások – 2002-2014. (668.o.) In. Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

³⁴ Egyesített Ukrán Szociáldemokrata Párt

³⁵ Kárpátalja (Kárpátontúli terület) a mai Ukrajnában. OSZTAPEC JURIJ: Politikai folyamatok Kárpátalján (1991-2009). Második szakasz: 1997-2002. (386.o.) In. FEDINEC CSILLA – VEHES MIKOLA (főszerk.): Kárpátalja 1919 – 2009. Történelem, politika, kultúra. Argumentum, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, 2010.

2. ábra. Kárpátaljai egyéni választóközetek (2002)

Forrás: DARCSI KAROLINA: Az ukrán választási rendszer változásainak hatása a kárpátaljai magyar érdekképviselet lehetőségeire

Elérhető: <https://prominoritate.hu/wp-content/uploads/2019/05/ProMino-1302-04-Darcsi.pdf>

2006

Ezen évi választás változással vette kezdetét, hiszen ekkor történt az, hogy bevezetésre került az arányos választási rendszer, amely értelmében csakis az országosan bejegyzett pártok indíthattak jelölteket. Ekkora már Kárpátalján is megalakultak a magyar pártok, Kovács Miklós elnökletével a KMKSZ UMP, valamint az UMDSZ UMDP, melynek elnöke Gajdos István volt.³⁶

A parlamentbe való bekerülési küszöböt 3%-ban határozták meg, amelyre egyik pártnak sem volt nagy esélye. Ám az arányos rendszer az alsóbb szinteken is bevezetésre került, ezért az önkormányzati helyekre volt a hangsúly fektetve, hogy ezeket sikerüljön megszerezni. Az ukránjai

³⁶ DARCSI KAROLINA: Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015). Parlamenti választások – 2002-2014. (668.o.) *In.* Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

nagyobb párokkal nem sikerült egyezsége jutni a magyaroknak, aminek következtében nem kaptak előkelő listás helyet, valamint a törvényhozásba sem sikerült képviselőt bejuttatni.³⁷

2007

A 2007-ben lezajlott választások alkalmával, előrehozott választások zajlottak le Ukrajnában. Az előző évhez hasonlóan, szintén arányos választási rendszernek megfelelően. A KMKSZ elnöke, Kovács Miklós, a 99. volt Viktor Juscsenko, Mi Ukrajnánk Blokkjának a listáján. Tóth Mihály, a másik magyar párt tiszteletbeli elnöke, a 11. helyre került a Szocialista Párt listáján.³⁸ Azonban végezetül egyik párt jelöltjének sem sikerült bejutnia a törvényhozásba.³⁹

2012

A korábbi választások miatt, mivel előrehozottak voltak, ezen választás dátuma csúszott. Kárpátalján hat választó körzetet alakítottak ki a választások alkalmával (lásd 3.ábra). A magyar szervezetek közül mindkettő indult, azonban együttműködés ezalkalommal sem történt meg közöttük.

A 68. számú választókörzet Ungvár központú, a 69. számú körzet Munkács központú, a 73. számú választókörzet pedig Nagyszőlős központú választókörzet volt. A 68-as körzetben dr. Brenzovics László indult képviselőjelöltként a KMKSZ-től. A 69-es választókörzetben szintén a KMKSZ jelöltjeként indult Gulácsy Géza. A 73-as választókörzetben, pedig szintén a KMKSZ jelöltjeként indult Kovács Miklós. Az UMDSZ, együttműködéssel a Régiók Pártjának listájának 74. helyére került fel Gajdos István. A KMKSZ jelöltjeinek nem sikerült mandátumhoz jutni, a szövetség képviselőjelöltjei összesen 23.440 szavazatot gyűjtöttek be.⁴⁰

Ám a magyar szavazatokat az ukrán pártok is szerették volna megszerezni. Ezáltal magyar képviselőt indított néhány ukrán párt. Például a 73-as választókörzetben Petruska István, az Egyesült Ellenzék „Batykivcsina” jelöltjeként, valamint a 69-es választókörzetben, az Egységes Centrum párt jelöltjeként Lengyel Zoltán. Önjelölteként is indultak magyar nemzetiségűek, például a 73. számú választási körzetben Kincs Gábor.

---

³⁷ Kárpátalja (Kárpátontúli terület) a mai Ukrajnában. OSZTAPEC JURIJ: Politikai folyamatok Kárpátalján (1991-2009). Negyedik szakasz: 2005-2009. (390.o.) In. FEDINEC CSILLA – VEHES MIKOLA (főszerk.): Kárpátalja 1919 – 2009. Történelem, politika, kultúra. Argumentum, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, 2010.

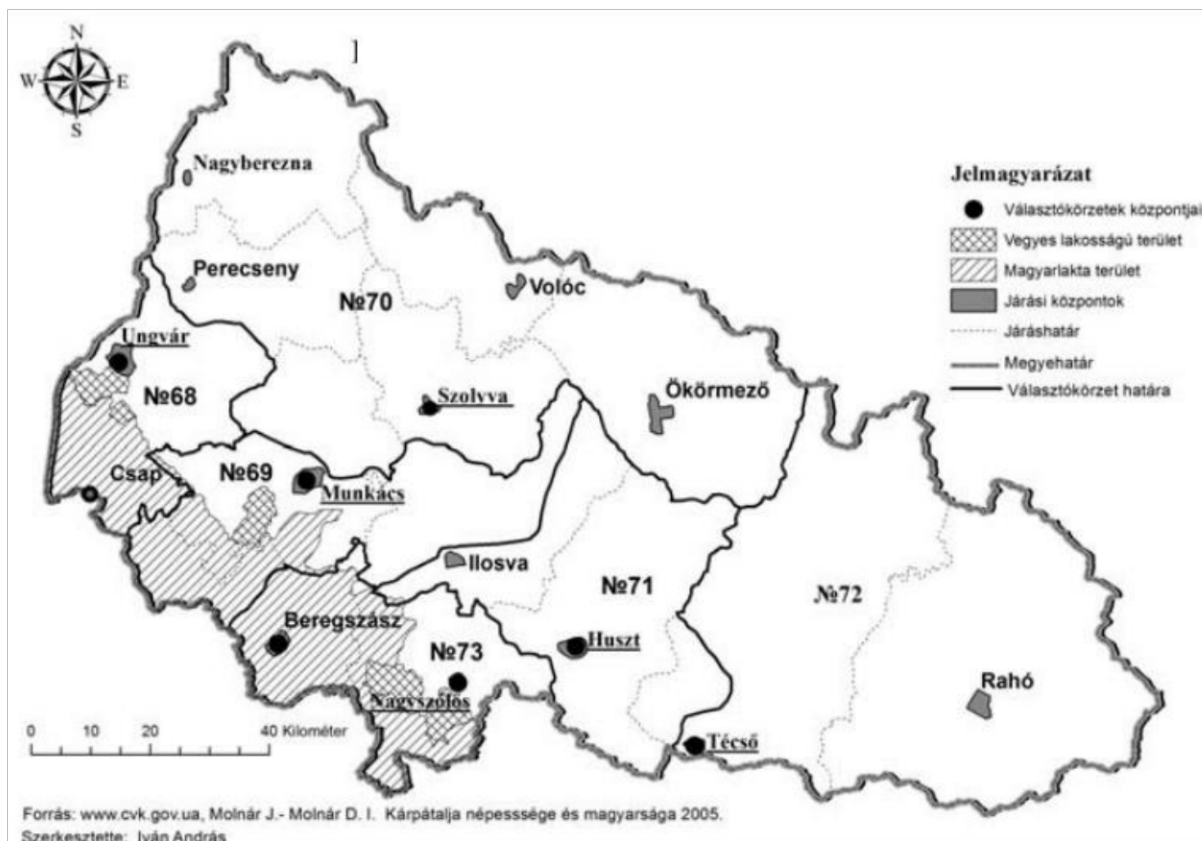
³⁸ FEDINEC CSILLA – SZEREDA VIKTÓRIA (szerk.): Ukrajna színeváltozása 1991 – 2008. Politikai, gazdasági, kulturális és nemzetiségi attitűdök. Kaligram Kiadó, Pozsony, 2009. (133.o.)

³⁹ FEDINEC CSILLA: A kárpátaljai magyar kisebbség helyzetének változásai Ukrajnában
Forrás: http://adatbank.transindex.ro/regio/kisebbssegkutatas/pdf/VI_fej_05_Fedinec.pdf
Letöltés ideje: 2022. 02. 16.

⁴⁰ DARCSI KAROLINA: A 2012-es ukrajnai parlamenti választások és a kárpátaljai magyarság. *Kisebbségkutatás, 2012, 21. évfolyam, 4. sz.*

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_oktatas_kulhoni_partok/Darcsi%20Karolina%20-%20A%202012-es%20ukrajnai%20parlamenti%20valasztasok%20es%20a%20karpataljai%20magyarsag.pdf
Letöltés ideje: 2022. 02. 16.

A választás lezajlása után, valamint eredményeként, mondhatjuk azt, hogy a magyarok helyzete javult. Azonban a KMKSZ által indított jelöltek nem tudtak elegendő szavazatot szerezni, így nem sikerült képviselőt juttatniuk a Legfelsőbb Tanácsba. Mivel a másik magyar szervezet, az UMDSZ, a Régiók Pártjának listáján indított képviselőjelöltet, sikerült mandátumot szereznie, ezáltal bejutott a tanácsba.⁴¹

3. ábra. Kárpátaljai egyéni választóközvetek (2012)

Forrás: DARCSI KAROLINA: Az ukrán választási rendszer változásainak hatása a kárpátaljai magyar érdekképviselet lehetőségeire

Elérhető: <https://prominoritate.hu/wp-content/uploads/2019/05/ProMino-1302-04-Darcsi.pdf>

⁴¹ DARCSI KAROLINA: Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015). Parlamenti választások – 2002-2014. (669-674.o.) In. Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

2014

„Az előzetes várakozásoknak megfelelően, a kihívást jelentő biztonsági és politikai körülmények dacára, az elnökválasztást követően nem sokkal előrehozott parlamenti választásokat tartottak az országban. Ukrajna elnökének rendelete alapján a Központi Választási Bizottság (CVK) augusztus végén kiírta az előre hozott parlamenti választásokat 2014. október 26-ra. A választásokat megelőzően történtek kísérletek a választási rendszer megváltoztatására, de az elnöknek nem sikerült keresztülvinni a parlamenten javaslatát, így maradtak a 2012-ben alkalmazott vegyes választási rendszernél, mely szerint a 450 fős ukrán parlament, azaz a Legfelsőbb Tanács (Verhovna Rada) képviselőinek felét egyéni körzetekben, 225 mandátumot pedig a pártok listáira leadott szavazatok alapján osztottak ki.”⁴²

Ez év választása alkalmával, a körzetek nem változtak, maradtak ugyanúgy, mint az előző választás esetében is volt, azon kisebb változások voltak. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, kérelemmel fordult a CVK⁴³-hoz, hogy a választási körzetek a nemzetiségeknek megfelelően legyenek kialakítva. Azonban ezt a kérelmet figyelmen kívül hagyták.

Egy módosítás ment végbe 2012-ben, mely szerint a határokat és az etnikai szempontokat figyelembe kell venni. A CVK döntése miatt, a KMKSZ jogi úton tett tiltakozást. A döntés ellen tett panaszban kérték azt, hogy vizsgálják felül a testület döntését a Kárpátalján kialakított választókörzetekre vonatkozóan.

A KMKSZ ennek kapcsán elfogadott egy nyilatkozatot, amelyet továbbított az EBESZ⁴⁴-nek, az Európai Parlamentnek, valamint az ENSZ⁴⁵ kisebbségekkel foglalkozó bizottságának. A nyilatkozatra reagált az EBESZ és a Fidesz-KDNP⁴⁶ képviselőcsoportja (az európai parlamenti) is és az illetékesektől kérte, hogy alakítsanak ki magyar választókörzetet.

Végezetül nem lett létrehozva magyar többségű választókörzet. A KMKSZ a következő lépést a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bizottságához tette. Majd pedig a Petro Porosenko Blokkja nevű párt felajánlott egy helyet a listáján a KMKSZ elnökének. Ekkor az UMDSZ-nek nem volt támogatott pártja és jelöltje sem. A bekerülési küszöböt ekkor már 5%-ban határozták meg, amelyet csak hat pártnak sikerült elérnie.

Kárpátalján hat választókörzet került kialakításra: 68-as körzet Ungvár központú, a 69-es Munkács központú, valamint 73-as Nagyszőlős központú.

---

⁴² DARCSI KAROLINA: A 2014-es ukrainai választások és a kárpátaljai magyarság
Forrás: http://epa.oszk.hu/00400/00462/00054/pdf/EPA00462_%20kisebbségkutatás_2015_1_045-059.pdf
Letöltés dátuma: 2022. 02. 21.

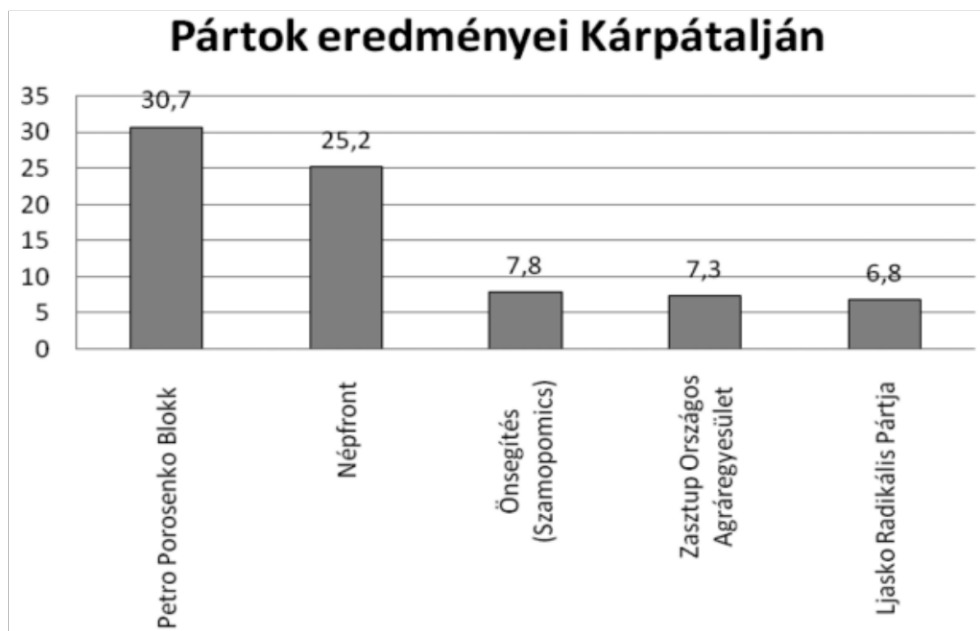
⁴³ Központi Választási Bizottság

⁴⁴ Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet

⁴⁵ Egyesült Nemzetek Szervezete

⁴⁶ Fiatal Demokraták Szövetsége – Kereszténydemokrata Néppárt

A pártlistás szavazatok alapján Kárpátalján a Petro Porosenko Blokk lett az első helyen, a magyar településeken nagy volt a támogatottsága, így a KMKSZ elnöke és egyben jelöltje is bejutott.⁴⁷

4. ábra. Pártok által elért eredmények Kárpátalján

Forrás: DARCSI KAROLINA: A 2014-es ukrajnai választások és a kárpátaljai magyarság

Elérhető:

http://epa.oszk.hu/00400/00462/00054/pdf/EPA00462_%20kisebbségkutatas_2015_1_045-059.pdf

2019

Ebben az évben parlamenti választás és elnökválasztás is egyaránt lezajlott. Az elnökválasztás alkalmával a győztes Volodimir Zelenszkij lett. Hivatalba lépése után kis időn belül bejelentette, hogy az októberre tervezett választásokat előrehozottan fogják lebonyolítani. A választási törvény értelmében 450 főben határozták meg a parlamenti képviselők számát. Ez azt jelenti, hogy a vegyes választási rendszer alkalmazásával pártlistán választanak meg 225 képviselőt, a további 225-öt pedig egyéni körzetekben. A pártlistára felkerülhettek egyéni jelöltek és pártok tagjai is egyaránt. A bekerülési küszöböt pedig 5%-ban határozták meg.

Kárpátalján hat körzet került kialakításra, ebből három bázis körzet volt. A kárpátaljai magyarok ezekben indították a jelölteket. A magyar jelöltek a KMKSZ és az UMDSZ összefogásának a támogatóitjai voltak, ám ennek kommunikációja nem teljesen volt egyértelmű.

⁴⁷ DARCSI KAROLINA: A 2014-es ukrajnai választások és a kárpátaljai magyarság

Forrás: http://epa.oszk.hu/00400/00462/00054/pdf/EPA00462_%20kisebbségkutatas_2015_1_045-059.pdf

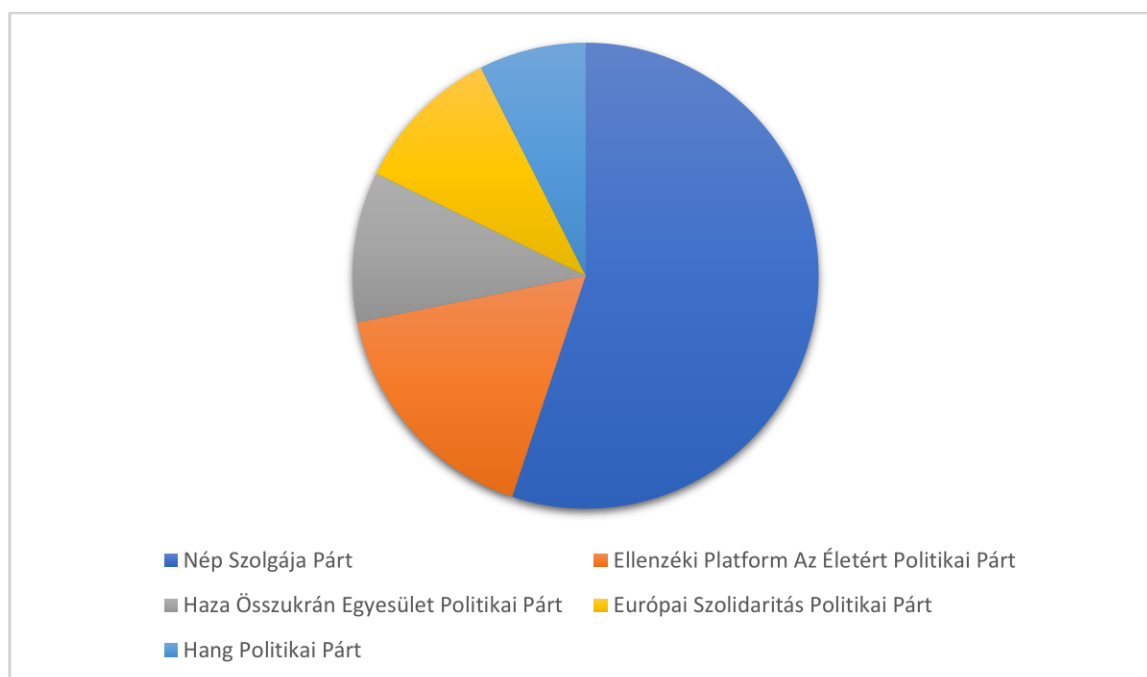
Letöltés dátuma: 2022. 02. 21.

A KMKSZ tagja, Barta József, a 68. számú körzetben megszerezte a negyedik helyet, valamint szintén ebben a körzetben harmadik helyet ért el a párton kívüli Tóth Miklós.

A 73. számú választás körzetben, a második helyet sikerült megszereznie a KMKSZ elnökének, Brenzovics Lászlónak. Fontos megjegyezni, hogy egy vele azonos nevű jelölt is indult. Aki a győzelme érdekében, magyar nyelven, sms alkalmazásával, az ál Brenzovics sorszámaival, az embereket arra buzdították, hogy rá tegyék le a voksukat. Összeségében véve a kárpátaljai részvételi arány 40% körül mozgott.⁴⁸

A választásról nyilatkozatban számolt be a KMKSZ. A nyilatkozatban köszönetüket fejezik ki minden magyarnak, akik támogatták szavazatukkal magyar társaikat. Azonban azt is említik, hogy ez a választás sem zajlott le törvényellenesség nélkül (azonos nevű jelölt indítása) és hogy a szavazókat félrevezették, valamint szavazatok megvásárlására is akadt példa. Leírják, hogy a magyarság összefogása eredményes lett, hiszen a magyar többségű településeken nagy arányú volt a győzelem.⁴⁹

A meghatározott 5%-os bekerülési küszöböt, öt párt tudta elérni (lásd 5.ábra).

5. ábra. A bekerülési küszöböt elérő pártok

Forrás: saját szerkesztés

⁴⁸ Parlamenti szemle, 2019/2

FEDINEC CSILLA: A 2019-es előrehozott parlamenti választások Ukrajnában (93-107. o.)

⁴⁹ A KMKSZ nyilatkozata a 2019-es ukrajnai parlamenti választásokkal kapcsolatban

Forrás: <https://karpatalja.ma/karpatalja/kozelet/a-kmksz-nyilatkozata-a-2019-es-ukrajnai-parlamenti-valasztasokkal-kapcsolatban/>

Letöltés ideje: 2022. 02. 22.

3.2. Helyhatósági választások

1990

A választás többségi elvet alkalmazva ment végbe. Ebben az évben a helyhatósági választás, a parlamenti választással egyidejűleg zajlott le. A KMKSZ-nek tizenegy tagját (9,1%) sikerült a megyei a tanácsba bejuttatni. Az Ungvári-, Beregszászi- és a Nagyszőlősi járási tanácsba is sikerült képviselőt juttatni.⁵⁰

1994

Ez a választás, az elnökválasztással együtt zajlott le és az előzőhöz hasonlóan, szintén többségi elvet alkalmazva. A megyei tanácsba 9 magyar képviselőnek sikerült bekerülnie a 60 főt számláló testületbe, ami a képviselőtestületnek a 15%-a. A járási tanácsok esetében 14%-os volt a magyarság megjelenése a képviselőtanácsban.⁵¹

1998

Az 1998.évi helyhatósági választások, a parlamenti választásokkal egyidejűleg zajlottak le. Ekkor összesen 75 képviselő jutott be a megyei tanácsba, a mandátumot az kapta meg, aki a legtöbb szavazatot szerezte. A magyaroknak nagy esélye lehetett volna, azonban a választópolgárok ezt nem használták ki ezt a lehetőséget. Sok esetben a magyarok az ukrán jelöltekre szavaztak. 2002-ig a helyzet romlott, hiszen hiába volt 75 képviselő, azonban ebből csak négy, a KMKSZ által támogatott képviselő nyert mandátumot. Ám a Nagyszőlősi járásból magyar képviselőnek nem sikerült bejutnia a megyei tanácsba.⁵²

2002

Ebben az évben ismét a parlamenti választásokkal együtt lett lebonyolítva a helyhatósági választás is. Ekkor már 85 képviselő kerülhetett be a megyei tanácsba. Hét magyar képviselőnek sikerült mandátumot szereznie. Ezek közül négyet a KMKSZ támogatta, a másik három képviselőt pedig az UMDSZ támogatta.

A Beregszászi Járási Tanácsban ekkor 90 fős volt a testület, a KMKSZ UMP-nek 27 tagú frakciót sikerült létrehoznia, valamint az elnök is tőlük került ki. Az UMDP-nek 25 fős frakciót sikerült kialakítania és az alelnök tőlük került ki.⁵³

---

⁵⁰ FEDINEC CSILLA – VEHEZ MIKOLA (főszerk.): Kárpátalja 1919–2009 történelem, politika, kultúra. *Argumentum*, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, 2010. (453.o.)

⁵¹ CSERNICSKÓ ISTVÁN: A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján). Osiris Kiadó és MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest, 1998. (78.o.)

⁵² DARCSI KAROLINA: Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015). Helyhatósági választások Ukrajnában. (680-681.o.) *In*. Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

⁵³ Kisebbségi szemle 2016/2.

DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában (105-106.o.)

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_folyoiratok/kisebbségi_szemle/2016_02/ksz201602_07darcsi.pdf

Letöltés ideje: 2022.03.08.

2006

Helyhatósági és parlamenti választások zajlottak le ebben az évben. Elérkezve ehhez a választáshoz, már megerősödött a magyarok (magyar pártok) közötti viszály. A KMKSZ UMP öt képviselője kapott helyet, az UMDP-nek pedig négy képviselője. Ezen kívül öt magyar nemzetiségű képviselőnek sikerült még bejutnia, ők azonban ukrán pártoktól kerültek be.

Az Ungvári járásban is a KMKSZ jó eredményeket ért el a választások során, valamint a Nagyszőlősi járásban is egyaránt. Az Ungvári Járási Tanács és a Nagyszőlősi Járási Tanácsban is a KMKSZ UMP-ből való képviselő töltötte be az alelnöki posztot. Mindazonáltal 68 magyar lakta település közül 12 polgármester nyert a KMKSZ képviseletében, 40 polgármester pedig az UMDSZ képviseletében.⁵⁴

2010

Ekkorra vezették be már az új rendszert, vagyis a vegyes választási rendszert. 108 főre bővítették a megyei tanácsnak a létszámát. A képviselőknek egyik fele pártlistáról, a másik fele pedig egyéni körzetekből kerülhetett be. A pártok 3-3 mandátumot osztottak ki megyei alárendeltségű városokként, valamint járásonként.

Az UMDSZ és a KMKSZ is külön indította jelöltjeit, 11 egyéni választóközvetben. Az UMDSZ együttműködött a Régiók Pártjával. Azonban a magyar szavazatok nagy részét így az ukrán pártok szerezték meg. A KMKSZ képviseletében három jelöltnek sikerült bejutnia, az UMDSZ képviseletében pedig négy jelöltnek sikerült bejutnia. A járási tanácsokba ebben az évben, a megyei tanács döntése által, egy képviselőt választottak meg közigazgatási egységként. Valamint a járási pártlistákra, ugyanennyi mandátumot is osztottak ki.⁵⁵

2015

Október 25-én került sor a választásokra, már hetedik alkalommal, azonban ezen éven nem vett benne részt Kelet-Ukrajna, valamint a Krím. A választások előtt esett sor az új választási rendszer bevezetésére is. Ennek értelmében a megyei, a járási és a városi tanácsokba bekerülni csakis pártlistán lehet. A községi önkormányzatokba pedig az egyéni körzetekből lehetséges.

„A törvény további újdonsága, hogy megtiltották a választási tömörülések, pártszövetségek, az ún. „blokkok” indulását. Az új törvény értelmében jelentősen csökkentették a képviselőtestületek létszámát is.”⁵⁶

---

⁵⁴ Kisebbségi szemle 2016/2.

DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában (106.o.)

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_folyoiratok/kisebbségi_szemle/2016_02/kszo201602_07darcsi.pdf

Letöltés ideje: 2022.03.08.

⁵⁵ Uo.

⁵⁶ Kisebbségi Szemle · 2016|2.

DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában – Megerősödést hozott a magyar pártok együttműködése Kárpátalján (108.o.)

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_folyoiratok/kisebbségi_szemle/2016_02/kszo201602_07darcsi.pdf

A KMKSZ, a Megyei Választási Bizottsághoz fordult kérelemmel, hogy nemzetiségeknek megfelelő módon hozták létre a választóköztereket, ráadásul a KMKSZ és UMDSZ vezetói nyílt levélben a CVK elnökéhez fordultak, hogy lehetőség legyen magyar szavazólapokra, valamint választó közterek kialakítására. Azonban a javaslatot figyelembe sem vették.

Az országban kialakult helyzet (háborús és gazdasági), a bekerülési küszöbnek az új határa (5%), valamint az új választási törvény azt tette szükségessé, hogy a két magyar párt együttműködjön. Egyeztető tárgyalások vették kezdetüket. A tárgyalások után a KMKSZ és az UMDSZ vezetói végül együttműködést kötöttek.

A KMKSZ UMP-nek összesen 346 támogatót képviselőjelöltje volt, valamint 22 polgármestert támogatót.⁵⁷ Kárpátalján a KMKSZ UMP aratót nagy győzelmet.

A Kárpátaljai Megyei Tanácsban mindeddig 108 képviselő lehetett jelen, azonban a 2015-ös választások előtt ezt a létszámot 64-re csökkentették le, azonfelül a választásokra, 64 választó közterre osztották fel Kárpátalját.

A magas bekerülési küszöb miatt, a KMKSZ és az UMDSZ együttműködése révén úgy határozták meg, hogy fele-fele arányban állítanak jelölteket a KMKSZ UMP-nek a megyei listáján. Beregszászban az UMDP-nek volt listája állítva, amelyen pedig a KMKSZ jelöltjei is indultak. Polgármesterjelölteket is közösen indítottak.

A megyei testületbe a KMKSZ UMP-nek 53 jelöltet sikerült indítania. Ebből a KMKSZ UMP (a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség együttműködése révén létrehozott listának) negyedik helyet sikerült megszereznie a pártok között. A megyei testületben nyolc fővel sikerült bejutniuk.

Mivel a megyei tanács képviselőinek száma is csökkent, meghatározták a járási tanácsoknak a létszámát is. „A Beregszászi, Nagybereznai, Ökörmezői, Perecsenyi, Szolyvai Járási Tanácsok létszámát 34 főre, a Huszti, Ungvári, Rahói, Ilosvai Járási Tanácsok képviselőinek számát 36 főre, a Volóci Járási Tanács létszámát 26, a munkácsiét 39, a técsői pedig 42 főre csökkentették. Az Ungvári és a Munkácsi Városi Tanácsok egyaránt létszámát 36, míg az ilosvai, csapi, szolyvai, beregszászi, técsői, perecsenyi, nagyszőlősi és rahói városi testület létszámát 26–26 főben határozták meg.”⁵⁸ A bejutáshoz szükséges határt pedig 5%-ban határozták meg.

Letöltés ideje: 2022. 03. 07.

⁵⁷ Kisebbségi Szemle · 2016|2.

DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában – Megerősödést hozott a magyar pártok együttműködése Kárpátalján (111.o.)

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_folyoiratok/kisebbségi_szemle/2016_02/ks201602_07darcsi.pdf

Letöltés ideje: 2022. 03. 07.

⁵⁸ Kisebbségi Szemle · 2016|2.

DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában – Megerősödést hozott a magyar pártok együttműködése Kárpátalján (109.o.)

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_folyoiratok/kisebbségi_szemle/2016_02/ks201602_07darcsi.pdf

Letöltés ideje: 2022. 03. 07.

A KMKSZ és UMDSZ együttműködésével a járások szintjén is megállapodásokat kötöttek. A Técsői-, a Beregszászi- és Nagyszőlősi járásokban külön indították a jelöltjeiket. Az Ungvári- és Munkácsi járásban az UMDP-s jelöltek ukrán pártoknak a listáin indultak. A Rahói- és Huszti járásban viszont csak a KMKSZ-nek voltak jelöltjei.

„A járásokban is jó eredményeket ért el a KMKSZ UMP. A 34 fős Beregszászi Járási Tanácsba a leadott szavazatok 35,29%-át gyűjtötte be. Szintén bekerült a Beregszászi Járási testületbe az UMDP is 7 képviselővel. A Beregszászi Járási Tanács elnökévé a KMKSZ UMP járási listavezetőjét Sin Józsefet választották meg, alelnöke az UMDSZ-es Horváth László lett, a két párt a megyei szinthez hasonlóan együttműködésre lépett. A 36 fős Ungvári Járási Tanácsba 33 jelöltet indított a KMKSZ UMP, a szavazatok 22,22%-ával 8 képviselői mandátumot szerzett. A 36 fős Nagyszőlősi Járási Tanácsban a KMKSZ pártja 7, az UMDSZ-é 4 képviselővel van jelen. A testületbe 37 KMKSZ-es képviselő indult, 5131 szavazattal (19,44%) 7 képviselői mandátumot szereztek meg, a megválasztott UMDP-s képviselők az ukrán pártokkal léptek szövetségre, így nem sikerült magyar együttműködést létrehozni. A 39 fős Munkácsi Járási Tanácsba 33 jelöltet indított a KMKSZ UMP munkácsi járási szervezete. Az eredmények alapján 10,26%-ot sikerült elérni és 4 járási képviselői helyet jelent a testületben. A szórványvidéken a Huszti és a Rahói Járási Tanácsok helyeiért is indultak KMKSZ UMP-s jelöltek, az előbbibe három, az utóbbiba pedig két jelölt indult a magyar érdekek képviseletéért, azonban egyik járásban sem sikerült elérni a bekerüléshez szükséges 5%-os küszöböt.”⁵⁹

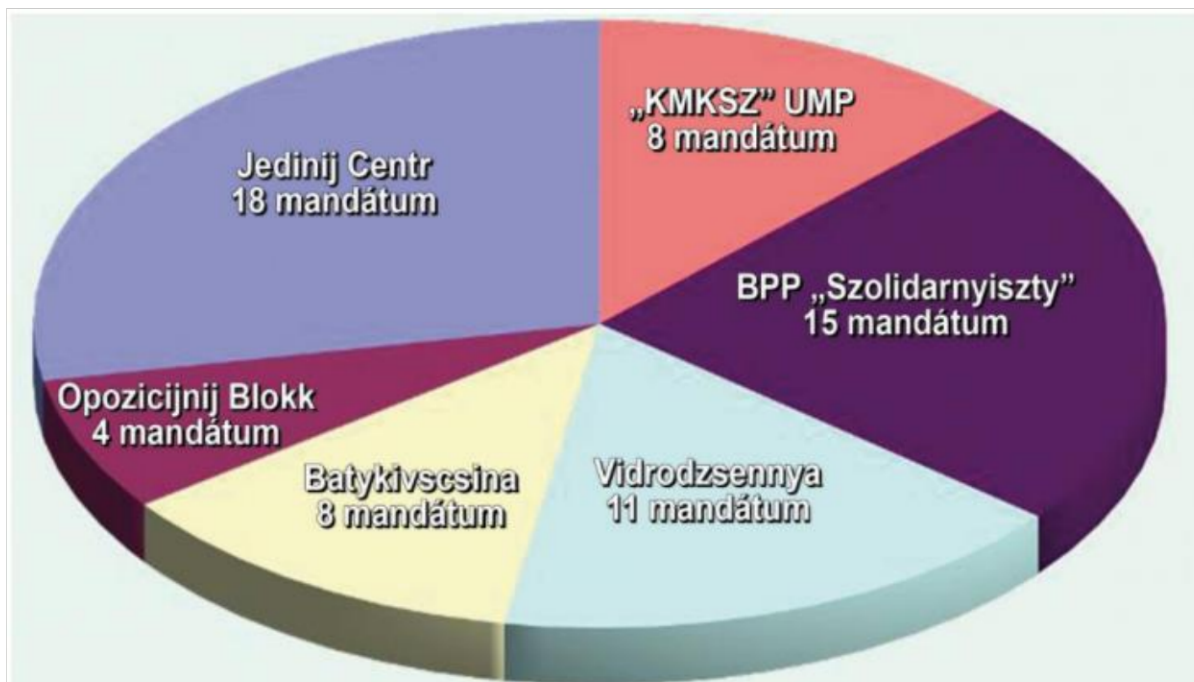
---

⁵⁹ Kisebbségi Szemle 2016|2.

DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában – Megerősödést hozott a magyar pártok együttműködése Kárpátalján (112-114.o.)

Forrás: https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/NPKI_folyoiratok/kisebbségi_szemle/2016_02/kszo201602_07darcsi.pdf

Letöltés ideje: 2022. 03. 07.

6. ábra. Választási eredmények

Forrás: Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség

Elérhető: <https://kmksz.com.ua/2015/11/04/1734/>

2020

„2020. október 25-én nyolcadik alkalommal tartottak helyhatósági választásokat Ukrajnában. A megszállt területek kivételével egész Ukrajnában a különböző szinteken az újonnan kialakított járásokba és a leendő kistérségekbe, összesen 1577 helyi tanácsba 43122 képviselői és 1421 polgármesteri mandátumért lehetett indulni. A választások előzményéhez tartozik, hogy közvetlenül a választások előtt ismét új választási rendszert vezettek be, valamint új közigazgatási szerkezetet alakítottak ki.”⁶⁰

Ez a helyhatósági választás már az új közigazgatási rendszer alapján zajlott le. A választási törvény értelmében a választás egyfordulós. Azokban a kistérségekben, ahol a választópolgároknak a száma nem haladja meg a 10 ezret, a választás többségi választási rendszer alapján zajlott le. Am ahol a választópolgároknak a létszáma meghaladja a 10 ezret, akkor nyílt listás arányos választási rendszert alkalmaztak. A polgármester és településvezető választás esetében is hasonló volt a helyzet, hiszen ahol a választópolgároknak a száma nem éri el a 75 ezret, ebben az esetben többségi választási rendszert alkalmaztak. Azonban, ha eléri a szavazatra jogosultaknak a száma a 75 ezret, akkor szintén

⁶⁰ DARCSI KAROLINA – OROSZ ILDIKÓ – MOLNÁR D. ISTVÁN: A „KMKSZ”– UMP SZEREPLÉSE A 2020-AS UKRAJNAI HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOKON. In: TÁRSADALOMTUDOMÁNYI TANULMÁNYOK: Tanulmánykötet. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász–Ungvár, 2021

többségi választási rendszert alkalmaztak, ám két fordulóban határozták ezt meg. A bejutási küszöböt a járási és megyei testületek esetében 5%-ban határozták meg.⁶¹

„A községi, nagyközségi, városi, városi kerületi, járási és megyei tanácsok tagjainak számát az adott területi közösség vagy adminisztratív egység területén élő választók számától függően állapítják meg a következők szerint:

- 1) 10 ezer választóig – 22 képviselő;
- 2) 10 ezertől 30 ezer választóig – 26 képviselő;
- 3) 30 ezertől 50 ezer választóig – 34 képviselő;
- 4) 50 ezertől 100 ezer választóig – 38 képviselő;
- 5) 100 ezertől 250 ezer választóig – 42 képviselő;
- 6) 250 ezertől 500 ezer választóig – 54 képviselő;
- 7) 500 ezertől 1 millió választóig – 64 képviselő;
- 8) 1 milliótól 2 millió választóig – 84 képviselő;
- 9) 2 millió választó felett – 120 képviselő;”⁶²

A Kárpátaljai Megyei Tanács létszáma továbbra is 64 fő maradt. Kárpátalján az a nagy változás történt közigazgatásilag, hogy a járásokat átszervezték, ennek következtében a korábbi 13 járás helyett, 6 járást alakítottak ki. A választási törvény és az országban lévő helyzet miatt az UMDSZ kezdeményezte, hogy a két a magyar párt ismét közös erővel együttműködjön. Ám időközben mégis kihátráltak és külön indították a jelöltjeiket.

A KMKSZ UMP-nek sikerült 571 képviselőjelöltet indítania különböző tanácsokba, ám sikerült még két kistérségi polgármester jelöltet állítani, valamint 8 függetlenként induló polgármestert. Nagy győzelmet aratott a párt a magyarlakta régióban. A KMKSZ UMP 54 jelöltet indított, a 64 fős megyei testületbe. A pártnak sikerült megszereznie a negyedik helyet, aminek értelmében 8 fő kapott helyet a testületben (mint 2015-ben is). A megyei tanácsban Brenzovics László, Barta József, Balogh Lívia, Bíró Erzsébet, Gulácsy Géza, Orosz Ildikó, Péter Csaba és Petei Judit lett a KMKSZ képviselője.⁶³

---

⁶¹ Amit a helyhatósági választásokról tudni érdemes

Forrás: <https://karpataljalap.net/2020/08/05/amt-helyhatosagi-valasztasokrol-tudni-erdemes>

Letöltés ideje: 2022.03.08.

⁶² Amit a helyhatósági választásokról tudni érdemes

Forrás: <https://karpataljalap.net/2020/08/05/amt-helyhatosagi-valasztasokrol-tudni-erdemes>

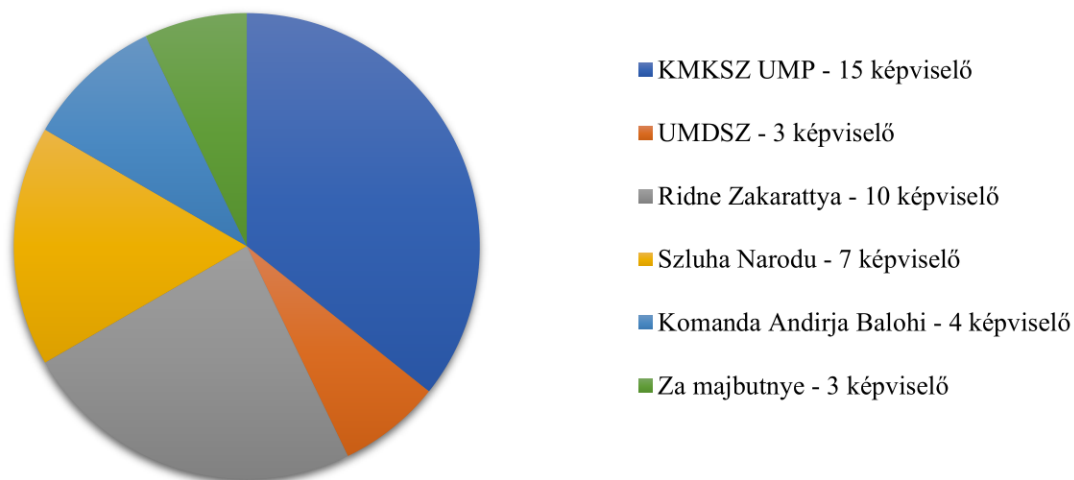
Letöltés ideje: 2022.03.08.

⁶³ A „KMKSZ” – UMP szereplése a 2020-as ukrán helyhatósági választásokon

Forrás: <https://karpataljalap.net/2020/11/18/kmksz-ump-szereplese-2020-ukrajnai-helyhatosagi-valasztasokon>

Letöltés ideje: 2022.03.08.

A KMKSZ UMP a járási tanácsokban is sikereket ért el. A Beregszászi Járási Tanács 42 fős, ide a párt 40 képviselőjelöltet indított, amiből 15 képviselői mandátumot sikerült megszerezni. A Beregszászi Járási Tanács elnöke Rezes Károly lett, aki a KMKSZ UMP listavezetője is volt.⁶⁴

7. ábra. Beregszászi Járási Tanács

Forrás: saját szerkesztés

Az Ungvári Járási Tanács szintén 42 fős. Ide a KMKSZ UMP 41 képviselőjelöltet indított. Itt 6 mandátumot sikerült megszerezniük.⁶⁵

A Munkácsi Járási Tanács ugyancsak 42 fős. Ebbe a tanácsba, a KMKSZ UMP 26 jelöltet indított. Azonban a szavazatokból nem sikerült elegendőt szerezni, ami szükséges volt ahhoz, hogy bekerülhessenek. Hasonló volt a helyzet a Huszti Járási Tanácsban is, mivel itt sem sikerült elérni azt a küszöböt, hogy sikerüljön bekerülni.

A Beregszászi Városi Tanácsba, amely 34 fős, sikerült 13 mandátumot szerezni. A városhoz csatolt településekkel (kistérség), sikerült magyar többséget kialakítani, aminek értelmében 13 fő volt a KMKSZ UMP-től és 8 fő az UMDP-től. A kistérség vezetője lett Babják Zoltán. A két alpolgármester is a KMKSZ UMP támogatásából került ki.⁶⁶

⁶⁴ Uo.

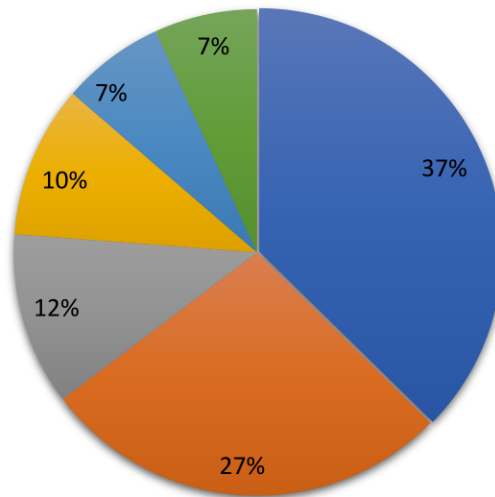
⁶⁵ A „KMKSZ” – UMP szereplése a 2020-as ukrainai helyhatósági választásokon

Forrás: <https://karpataljalap.net/2020/11/18/kmksz-ump-szereplese-2020-ukrainai-helyhatosagi-valasztasokon>

Letöltés ideje: 2022.03.08.

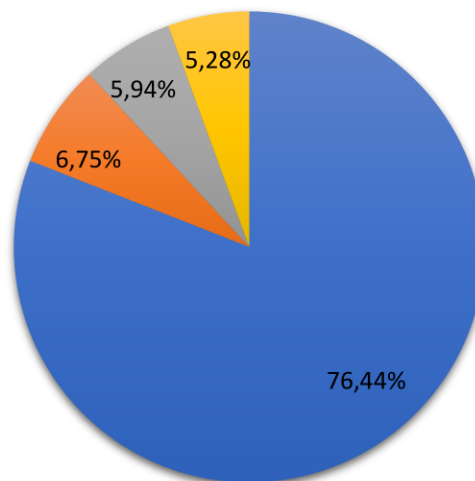
⁶⁶ Uo.

- KMKSZ UMP
- Szluha Narodu
- Komanda Andrija Balohi
- UMDSZ
- Jevropejszka szolidarnyiszty
- Ridne Zakarpattya

8. ábra. Beregszász - városi tanács
Forrás: saját szerkesztés

- Babják Zoltán
- Vaszil Ficaj (Ridne Zakarpattya)
- Kovács Zoltán (Komanda Andrija Balohi)
- Eduard Pukanics

9. ábra. Beregszász - polgármesteri tisztség
Forrás: saját szerkesztés

A Munkácsi Városi Tanácsba a KMKSZ-t 3 főnek sikerült képviselnie. A Csapi Városi Tanácsba 6 KMKSZ-es képviselő jutott be. A Nagyszőlősi Városi Tanácsba 3 képviselő, a Técsői Városi Tanácsba 2 képviselőnek sikerült bejutnia. Az Ungvári Városi Tanácsba azonban most nem sikerült a párnak képviselőt bejuttatnia. Ugyanígy van ez az UMDP esetében is, hiszen az Ungvári Városi Tanácsba ők sem tudtak bejuttatni képviselőt.⁶⁷

---

⁶⁷ A „KMKSZ” – UMP szereplése a 2020-as ukrainai helyhatósági választásokon

Forrás: <https://karpataljalap.net/2020/11/18/kmksz-ump-szereplese-2020-ukrainai-helyhatosagi-valasztasokon>

Letöltés ideje: 2022.03.08.

ÖSSZEFOGLALÓ

Szaktervezőm témája volt: Az ukrán választási rendszer és a kisebbségi érdekképviselet lehetőségei 1991-től napjainkig. A munka során vázoltam az Ukrán választási rendszert, valamint a kisebbséget érintő kérdéseket a jobb megértésért.

Az első fejezetben kibontásra került a demokratikus rendszer problematikája, ebből adódóan pedig a demokratikus választások, valamint az ukrán választási szinteknek és rendszernek a bemutatása.

A második fejezetben a kárpátaljai magyar érdekképviseleti szervezetek, valamint az ő pártjaik és rövid történetük került ismertetésre a jobb megértés érdekében.

A harmadik fejezetben pedig a parlamenti- és helyhatósági választások kerültek bemutatásra a független Ukrajna időszakán belül, valamint az ezen elért eredmények.

A dolgozat megírása során a problémát jelentett, hogy a kialakult helyzet miatt nem mindig sikerült igénybe vennem könyvtárat. Ez negatívum volt számomra, hiszen nagyon sok forrást időközben interneten kellett megtalálnom. Viszont pozitív tapasztalatnak mondanám, hogy az internet segítségével által, sok új és meglepő információt sikerült felkutatnom a munka során.

Az eredményeket táblázatokban mutatom be a Mellékletekben, választási évek szerint lebontva.

Konklúzióként a témával kapcsolatban azt tudnám mondani, hogy a magyarok (mint kisebbség) lehetőségeikhez mérten próbálják önmagukat érvényesíteni.

РЕЗЮМЕ

Тема моєї кваліфікаційної роботи: Можливості української виборчої системи та представництва інтересів меншин з 1991 року по теперішній час. Під час роботи я окреслила українську виборчу систему, а також проблеми, які стосуються меншини, для кращого розуміння.

У першому розділі розглядаються проблеми демократичної системи і, як наслідок, представлення демократичних виборів та виборчих рівнів і системи в Україні.

У другому розділі для кращого розуміння описані угорські адвокаційні організації на Закарпатті, а також їхні партії та їхня коротка історія.

У третьому розділі були представлені парламентські та місцеві вибори за період незалежності України та їхні досягнення.

Проблема під час написання кваліфікаційної роботи полягала в тому, що я не могла міг користуватися бібліотекою через ситуацію. На мене це вплинуло негативно, оскільки мені довелося шукати багато ресурсів з Інтернета. З іншого боку, я б сказав, що це позитивний досвід, що за допомогою Інтернета я змогла багато нових та дивовижних інформації.

Результати наводжу в таблицях у Додатках, розбитих за роками виборів.

Як висновок з цього приводу можу сказати, що угорці (як меншість) намагаються самоствердитися в мірі своїх можливостей.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM JEGYZÉKE

I. Monográfiák, szakkönyvek

1. ANTHONY GIDDENS: Szociológia. Második kiadás, Osiris Kiadó, Budapest, 2008.
2. BAYERNÉ SIPOS MÓNICA: A kárpátaljai magyar kisebbség autonómia törekvései. Pécs, 2014.
3. CSERNICKÓ ISTVÁN: A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján). Osiris Kiadó és MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest, 1998.
4. DOMENICO FISICHELLA: A politikatudomány alapvonalai. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.
5. DR. TÓTH MIHÁLY: Nemzeti kisebbségek nemzetközi és ukrajnai jogvédelme. Intermix Kiadó, Ungvár, 2004.
6. GYÖRI SZABÓ RÓBERT: Kisebbség, autonómia, regionalizmus. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.
7. MERKOVITY NORBERT: Bevezetés a hagyományos és az új politikai kommunikáció elméletébe. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2012.
8. NAGY LEVENTE: Választás és arányosság - A demokratikus választások arányossági kérdései. Dupress, Debrecen, 2015.
9. ORMOS MÁRIA: Múlt a jelenben. Kossuth Kiadó, Budapest, 2013.

II. Tudományos tanulmányok és szakcikkek:

Tanulmány kötetben:

10. DARCSI KAROLINA: Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015). Helyhatósági választások Ukrajnában. *In.* Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.
11. DARCSI KAROLINA: Kárpátalja politikatörténete a független Ukrajnában (1991 – 2015). Parlamenti választások – 1990-1998. *In.* Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.
12. DARCSI KAROLINA – OROSZ ILDIKÓ – MOLNÁR D. ISTVÁN: A „KMKSZ” UMP szereplése a 2020-as ukrajnai helyhatósági választásokon. *In:* TÁRSADALOMTUDOMÁNYI TANULMÁNYOK: Tanulmánykötet. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.

13. FEDINEC CSILLA – SZEREDA VIKTÓRIA (szerk.): Ukrajna színeváltozása 1991 – 2008. Politikai, gazdasági, kulturális és nemzetiségi attitűdök. Kaligram Kiadó, Pozsony, 2009.
14. FEDINEC CSILLA – VEHES MIKOLA (főszerk.): Kárpátalja 1919–2009 történelem, politika, kultúra. Argumentum, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, 2010.
15. FERENC VIKTÓRIA – KOVÁLY KATALIN (szerk.): Kárpátalja mozgásban: társadalmi változások és interetnikus viszonyok az Euromajdan után. Budapest, 2020.
16. GALLAI SÁNDOR – TÖRÖK GÁBOR (szerk.): Politika és politikatudomány. Aula Kiadó, Budapest, 2003.
17. MOLNÁR D. ISTVÁN: A közigazgatási térfelosztás változásai a mai Kárpátalja területén. *In. Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász-Ungvár, 2021.*

Szakkikk folyóiratban vagy időszaki kiadványban:

18. DARCSI KAROLINA: A 2012-es ukrajnai parlamenti választások és a kárpátaljai magyarság. *Kisebbségkutatás, 2012, 21. évfolyam, 4. sz.*
19. DARCSI KAROLINA: Helyhatósági választások Ukrajnában. *Kisebbségi szemle 2016/2.*
20. FEDINEC CSILLA: A 2019-es előrehozott parlamenti választások Ukrajnában. *Parlamenti szemle, 2019/2.*

III. Digitális adatbázisokból és világhálóról felhasznált anyagok

21. A CDI teljes jogú tagja lett a „KMKSZ” – UMP
Elérhető: <https://kmksz.com.ua/2018/02/23/cdi-teljes-jogu-tagja-lett-kmksz-ump/> (2022. 02. 10.)
22. A KMKSZ nyilatkozata a 2019-es ukrajnai parlamenti választásokkal kapcsolatban
Elérhető: <https://karpatalja.ma/karpatalja/kozelet/a-kmksz-nyilatkozata-a-2019-es-ukrajnai-parlamenti-valasztasokkal-kapcsolatban/> (2022. 02. 22.)
23. Amit a helyhatósági választásokról tudni érdemes
Elérhető: <https://karpataljalap.net/2020/08/05/amt-helyhatosagi-valasztasokrol-tudni-erdemes> (2022.03.08.)
24. A „KMKSZ” – UMP szereplése a 2020-as ukrajnai helyhatósági választásokon
Elérhető: <https://karpataljalap.net/2020/11/18/kmksz-ump-szereplese-2020-ukrajnai-helyhatosagi-valasztasokon> (2022.03.08.)

25. Bemutató

Elérhető: <https://kmksz.com.ua/magunkrol/> (2022. 02. 10.)

26. DARCSI KAROLINA: A 2014-es ukrainai választások és a kárpátaljai magyarság

Elérhető:

http://epa.oszk.hu/00400/00462/00054/pdf/EPA00462_%20kisebbségkutatas_2015_1_04_5-059.pdf (2022. 02. 21.)

27. DARCSI KAROLINA: Az ukrán választási rendszer változásainak hatása a kárpátaljai magyar érdekképviselet lehetőségeire

Elérhető: <https://prominoritate.hu/wp-content/uploads/2019/05/ProMino-1302-04-Darcsi.pdf> (2022.02.16.)

28. DUPKA GYÖRGY – ZUBÁNICS LÁSZLÓ: Magyarok a kárpátaljai helyi önkormányzatokban és a végrehajtó hatalomban

Elérhető: <https://www.umdsz.com.ua/cikkek/umdp/magyarok-a-karpataljai-helyi-onkormanyzatokban-es-a-vegrehajto-hatalomban> (2022. 02. 10.)

29. FEDINEC CSILLA: A kárpátaljai magyar kisebbség helyzetének változásai
Ukrajnában

Elérhető: http://adatbank.transindex.ro/regio/kisebbségkutatas/pdf/VI_fej_05_Fedinec.pdf
(2022.02.07.)

30. GERGELY ANDRÁS – GELSEI GERGŐ – GERGELY VERA – HORVÁTH VERA:
Nemzeti és etnikai kisebbségek.

Elérhető: http://vmek.oszk.hu/03400/03477/pdf/6_etnikai.pdf (2022.02.06.)

31. KMKSZ – Program

Elérhető: <https://kmksz.com.ua/alapszabaly/program/> (2022. 02. 14.)

32. UMDSZ – A PÁRT PROGRAMJA

Elérhető: <https://umdp.info/hu/umdsz-programja/> (2022. 02. 14.)

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet:

Parlamenti választások

Forrás: saját szerkesztés

ÉV	RENDSZER	MAGYAR KÉPVISELŐK SZÁMA
1990	Többségi	0
1994	Többségi	1
1998	Vegyes	1
2002	Vegyes	1
2006	Arányos	0
2007	Arányos	0
2012	Vegyes	1
2014	Vegyes	1
2019	Vegyes	0

2. számú melléklet:
Helyhatósági választások
Forrás: saját szerkesztés

ÉV	RENDSZER	MEGYEI TANÁCS LÉTSZÁMA	MAGYAR KÉPVISELŐK SZÁMA
1990	Többségi	60	11
1994	Többségi	60	9
1998	Vegyes	75	4
2002	Vegyes	85	7
2006	Arányos	85	14
2010	Vegyes	108	7
2015	Vegyes	64	8
2020	Többségi + arányos	64	8

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1011208720

Дата перевірки:
16.05.2022 20:52:23 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
16.05.2022 20:54:59 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: SzaboEmiliaSztella_BA_istoriya_2022

Кількість сторінок: 45 Кількість слів: 10654 Кількість символів: 85955 Розмір файлу: 846.26 KB ID файлу: 1011101416

12.3% Схожість

Найбільша схожість: 3.92% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1011101417)

9.29% Джерела з Інтернету

73

Сторінка 47

5.43% Джерела з Бібліотеки

102

Сторінка 48

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

6